

BIULETYN EURO INFO

ISSN 2544-4719

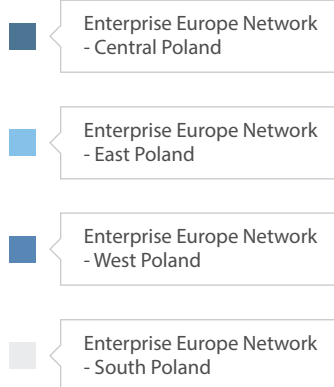
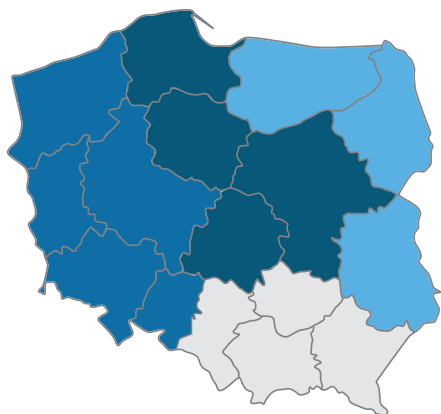
7 (184) 2018
www.een.org.pl

**MONITORING WIZYJNY
I MONITORING POCZTY
ELEKTRONICZNEJ
PRACOWNIKÓW**

**E-FAKTURY W ZAMÓWIENIACH
PUBLICZNYCH**

**ZWALCZANIE ZATORÓW
PŁATNICZYCH W POLSCE**

Konsorcja realizujące projekt Enterprise Europe Network w Polsce

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-Central Poland

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
tel. (22) 432 71 02
www.een.org.pl

Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego
ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa
tel. (22) 847 53 68
www.een-centralpoland.eu

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Piotrkowska 86, 90-103 Łódź
tel. (42) 630 36 67
www.frp.lodz.pl

Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość”
ul. Piekarnicza 12A
80-126 Gdańsk
tel. 58 350 51 40
www.een.pomorskie.pl

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń
tel. (56) 699 54 80-83
www.een.tarr.org.pl

Uniwersytet Warszawski DELab
ul. Dobra 56/66, 00-312 Warszawa
tel. (22) 55 27 606
www.een.uw.edu.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-East Poland

Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego
ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok
tel. (85) 740 86 83
www.pfrr.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.een.pfrr.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ul. Prawocheńskiego 9, 10-720 Olsztyn
tel. (89) 523 39 00
www.uwm.edu.pl, www.een-polskawschodnia.pl
www.uwm.edu.pl/een

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91a, 10-356 Olsztyn
tel. (89) 512 24 05
www.een.wmarr.olsztyn.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Centrum Innowacji i Transferu Technologii Politechniki Lubelskiej
ul. Nadbystrzycka 36 pok. 730 (Budynek Wydziału Mechanicznego), 20-618 Lublin
tel. (81) 538 42 70
http://lctt.pollub.pl,
www.een-polskawschodnia.pl,
www.citt.pollub.pl

Lubelska Fundacja Rozwoju
Rynek 7, 20-111 Lublin
tel. (81) 528 53 11-12-31
www.lfr.lublin.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.
ul. Innowacyjna 1, 16-400 Suwałki
tel. (87) 564 22 24-25
www.park.suwalki.pl,
www.een-polskawschodnia.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-South Poland

Centrum Transferu Technologii, Politechnika Krakowska
ul. Warszawska 24, 31-155 Kraków
tel. (12) 628 28 45
www.transfer.edu.pl

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie
ul. Floriańska 3, 31-019 Kraków
(12) 428 92 55
www.iph.krakow.pl

Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju sp. z o.o.
ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice
tel. (32) 339 31 10
www.gapr.pl

Fundusz Górnośląski SA Oddział w Katowicach (d. Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA)
ul. Powstańców 17, 40-039 Katowice
tel. (32) 728 58 28, 829, 865, 902, 903
www.enterprise.fundusz-silesia.pl

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.
ul. Studencka 1, 25-323 Kielce
tel. (41) 343 29 10
www.it.kielce.pl

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa
ul. Sienkiewicza 53, 25-002 Kielce
tel. (41) 368 02 78
www.siph.com.pl

Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 867 62 34
www.rarr.rzeszow.pl

Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Dolina Lotnicza
ul. Szopena 51, 35-959 Rzeszów
tel. (17) 850 19 35
www.dolinalotnicza.pl

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania
ul. mjr. H. Sucharskiego 2, 35-225 Rzeszów
tel. (17) 852 49 75
www.een.wsiz.pl

Konsorcjum: Enterprise Europe Network-West Poland

Wrocławskie Centrum Transferu Technologii, Politechnika Wrocławska
ul. Smoluchowskiego 48, 50-372 Wrocław
tel. (71) 320 33 18
www.wctt.pwr.edu.pl

Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
ul. Rubież 46, 61-612 Poznań
tel. (+48) 61 827 97 46
www.ppnt.poznan.pl

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin
tel. (+48) 63 245 30 95
www.arrkonin.org.pl

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii Uniwersytetu Zielonogórskiego
ul. Syrkiewicza 6, 66-002 Nowy Kiszewice
tel. (+48) 504 070 281
www.cptt.uz.zgora.pl

Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości
ul. Częstochowska 25, 62-800 Kalisz
tel. (+48) 62 765 60 58
www.kip.kalisz.pl

Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
ul. Szczawieńska 2, 58-310 Szczawno-Zdrój
tel. (+48) 74 648 04 50
www.darr.pl

Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” w Opolu
ul. Damrota 4, 45-064 Opole
tel. (+48) 77 456 56 00
www.een.opole.pl

Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii
ul. Jagiellońska 20-21, 70-363 Szczecin
tel. (+48) 91 449 41 09
www.innowacje.zut.edu.pl

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości
ul. Kolumba 86, 70-035 Szczecin
tel. (+48) 91 433 02 20
www.zsrg.szczecin.pl

Drodzy Czytelnicy,

nie ulega wątpliwości, że jednym z poważniejszych problemów trapiących obecnie wielu polskich przedsiębiorców są zatory płatnicze, czyli nieregulowanie przez kontrahentów zobowiązań finansowych w stosownym terminie. Jest to zjawisko bardzo niebezpieczne dla gospodarki. Grozi ono bowiem utratą płynności finansowej firmy, co w skrajnym przypadku może doprowadzić do jej upadłości lub do nieregulowania przez nią zobowiązań wobec kontrahentów. Zatory powodują też spadek wartości inwestycji oraz hamują wprowadzanie na rynek nowych produktów. Wszystko to w konsekwencji hamuje rozwój przedsiębiorstw i osłabia wzrost gospodarczy. Dlatego też Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii po przeprowadzeniu konsultacji społecznych przedstawiło kilka propozycji mających poprawić obecny stan rzeczy. Przybliżamy je w artykule pt. „Zwalczanie zatorów płatniczych w Polsce”.

W bieżącym numerze poruszamy także m.in. temat elektronicznego fakturowania w zamówieniach publicznych. Projektowane rozwiązania w tym zakresie mają przyczynić się do częstszego stosowania e-faktur w obrocie gospodarczym, zwiększenia udziału polskich przedsiębiorców w rynkach zamówień publicznych innych państw unijnych oraz obniżenia kosztów transakcyjnych w obrocie gospodarczym. O tych i innych aspektach związanych z elektronicznym fakturowaniem można dowiedzieć się dzięki lekturze artykułu „E-faktury w zamówieniach publicznych”.

Zapraszamy także do zapoznania się z najnowszymi ofertami współpracy zagranicznej pochodzącymi z bazy POD (Partnership Opportunities Database) prowadzonej przez Komisję Europejską i udostępnianej ośrodkom Enterprise Europe Network.

Z wyrazami szacunku
zespół redakcyjny
Biuletyn Euro Info

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania. Uwagi i komentarze prosimy kierować na adres: biuletyn_ei@parp.gov.pl

Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Euro Info mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji. Zainteresowanych prenumeratą prosimy o kontakt z najbliższym ośrodkiem Enterprise Europe Network.

Biuletyn Euro Info, wydawany przez ośrodek Enterprise Europe Network przy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, jest współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków pochodzących z programu COSME na lata 2014–2020 oraz przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015–2021”.

Komisja Europejska lub osoby występujące w jej imieniu nie są odpowiedzialne za informacje przedstawione w publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami Autorów i nie muszą pokrywać się z działaniami Komisji Europejskiej.

Spis treści

- 4 | **Ochrona danych osobowych**
Monitoring wizyjny i monitoring poczty elektronicznej pracowników
- 7 | **Ochrona danych osobowych**
Przetwarzanie danych w działalności dostawców usług płatniczych
- 10 | **Zamówienia publiczne**
E-faktury w zamówieniach publicznych
- 13 | **Podatki**
Wewnątrzspółnotowe nabycie towarów
- 16 | **Podatki**
Obowiązki podatkowe polskich przedsiębiorców
- 20 | **Płatności**
Zwalczanie zatorów płatniczych w Polsce
- 23 | **Aktualności**
- 26 | **Oferty**
Oferty współpracy

Redaktor naczelny: Paweł Sikorski
Zespół: dr Michał Polański, Aleksandra Wolska
Korekta: Pracownia redakcji i korekty Justyna Mroczkowska edytorka.eu
Adres redakcji: Enterprise Europe Network przy PARP
ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa
Telefon: 22 432 71 02

Skład, druk i dystrybucja: Pracownia C&C Sp. z o.o.
www.ccp.com.pl
Zdjęcia: Fotolia
Nakład: 1400 egz.

Monitoring wizyjny i monitoring poczty elektronicznej pracowników

Zmiany w przepisach

Agata Kicińska

W dniu wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, dalej: RODO), czyli 25 maja 2018 r., weszła w życie również nowa polska ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1000).

Pomimo bezpośredniego stosowania rozporządzenia RODO ustawodawca postanowił częściowo doprecyzować polskie regulacje z zakresu ochrony danych osobowych oraz uregulować procedury postępowania na drodze administracyjnej i cywilnej, związane z roszczeniami i rozstrzygnięciami wynikającymi z RODO. Jednocześnie zmiany wywołane wejściem w życie RODO dotknęły również przepisów z zakresu prawa pracy. Ustawa z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych zmieniła bowiem również Kodeks pracy.

Zmiany prawnopracownicze mają jednak o wiele mniejszy wymiar, niż początkowo planowano. W projektach ustaw wprowadzających RODO znajdowały się bowiem przepisy, które miały zmienić m.in. katalogi danych, które pracodawca może pozyskać od kandydata do pracy oraz od pracownika. Uregulowane miały być również kwestie związane z przetwarzaniem danych biometrycznych pracowników.

Na tym etapie ustawodawca zdecydował się wprowadzić jedynie dwa nowe artykuły – art. 22² oraz art. 22³ k.p. Wskazane przepisy regulują kwestię możliwości zastosowania monitoringu wizyjnego, monitoringu poczty elektronicznej, a także innych form monitoringu przez pracodawcę. Do tej pory brak było

regulacji prawnej w tym zakresie. Pewne wytyczne niewątpliwie jednak wypracowało orzecznictwo sądowe. Wpływ dotychczasowych orzeczeń w tym zakresie znalazł również swoje odzwierciedlenie w nowych przepisach Kodeksu pracy.

Monitoring wizyjny

Możliwość nagrywania pracowników i zakładu pracy za pośrednictwem kamer przemysłowych wystąpi wtedy, kiedy będzie to niezbędne do realizacji celu określonego ustawą. Za taki cel należy uznać zapewnienie bezpieczeństwa pracowników, ochronę mienia, kontrolę produkcji lub zachowanie tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę.

Kamery CCTV mogą być zamontowane zarówno na terenie zakładu pracy, jak i wokół niego. Są jednak pewne miejsca, w których obraz nie powinien być rejestrowany. Będą to pomieszczenia sanitarne, szatnie, stołówki, palarnie oraz pomieszczenia udostępniane zakładowej organizacji związkowej. Uzasadnienie dla wyłączenia tych miejsc spod monitoringu wydaje się oczywiste. Kamery w szatniach, gdzie przebiegają się pracownicy, naruszałyby ich godność, a w pomieszczeniach związków zawodowych – wolność związkową.

Jednakże w szczególnie uzasadnionych przypadkach, tj. w sytuacji, gdy jest to niezbędne dla realizacji celu monitoringu, kamery będą mogły być zainstalowane również w takich pomieszczeniach. Wydaje się, że takim przypadkiem mogłyby być np. powtarzające się kradzieże w szatni czy występowanie różnego rodzaju form przemocy fizycznej na terenie zakładu pracy. W takim jednak przypadku pracodawca będzie musiał

niewątpliwie być gotowy na wskazanie odpowiedniego uzasadnienia dla nagrywania w tych pomieszczeniach w przypadku ewentualnej kontroli. Warto też, aby takie uzasadnienie znalazło swój wyraz w regulacjach wprowadzających monitorowanie.

Drugim warunkiem, od którego zależy możliwość wprowadzenia monitoringu we wskazanych miejscach, jest nie naruszenie godności oraz innych dóbr osobistych pracownika, a także zasady wolności i niezależności związków zawodowych. Ustawodawca wskazuje przykładowo, że wymóg ten może być spełniony, jeżeli pracodawca zastosuje techniki uniemożliwiające rozpoznanie przebywających w pomieszczeniach osób. Oba warunki – gdy jest to niezbędne dla realizacji celu monitoringu oraz nie naruszy dóbr osobistych czy wolności związkowych – powinny być spełnione łącznie.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. e) RODO dane osobowe mogą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Jest to jedna z podstawowych zasad wynikających z RODO, tj. zasada ograniczenia przechowywania. W zgodzie z nią również polski ustawodawca zastrzega, że nagrania z monitoringu mogą być przechowywane tylko w celu, dla którego zostały zebrane, oraz przez z góry określony czas. Zgodnie z dyspozycją art. 22² § 3 k.p. **obrazy nie powinny być przechowywane dłużej niż przez 3 miesiące** od dnia ich nagrania.

Wyjątek będzie stanowić sytuacja, w której nagrania te mogą posłużyć jako dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie prawa lub wtedy, kiedy pracodawca jedynie powziął wiadomość, że mogą one stanowić taki

dowód. (Czyli nie zostały jeszcze zawnioskowane jako dowód, ale mogą się nim stać np. po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego). Wydaje się, że przez postępowanie prowadzone na podstawie prawa należy rozumieć zarówno postępowanie przed sądami powszechnymi, jak i przed organami i sądami administracyjnymi. W takiej sytuacji termin przechowywania nagrań ulega przedłużeniu do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, w którym nagranie takie jest dowodem lub w którym może być dowodem.

Po upływie 3 miesięcy od dnia nagrania lub po prawomocnym zakończeniu postępowania prowadzonego na podstawie prawa nagrania powinny być zniszczone. Ustawodawca dopuszcza jednak wyjątki od tej zasady, które mogą być uregulowane w drodze przepisów szczególnych. Warto przy tym również zauważyć, że zniszczeniu podlegają wyłącznie nagrania obrazu, które będą zawierać dane osobowe. W praktyce jednak trudno wymagać, aby oddzielać części nagrania zawierające dane osobowe od pozostałych. Można się zatem spodziewać, że wszystkie nagrania starsze niż 3 miesiące będą kasowane, o ile kamera nie jest skierowana na takie miejsce, w którym nie ma możliwości zarejestrowania wizerunku osób.

Jednocześnie uregulowano także procedurę wprowadzenia monitoringu wizyjnego w zakładzie pracy. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 22² § 6 k.p. kwestie takie jak cel, zakres oraz sposób zastosowania monitoringu powinny być uregulowane w układzie zbiorowym pracy, w regulaminie pracy lub – jeżeli pracodawca nie jest objęty układem ani też nie jest zobowiązany do wydania regulaminu pracy – w obwieszczeniu pracodawcy.

W regulacji wewnątrzzakładowej powinny więc znaleźć się takie informacje jak:

- zakres monitorowanych pomieszczeń,
- w jakim jest prowadzony monitoring,
- które pomieszczenia są wyłączone od nagrywania,
- kto może mieć dostęp do nagrań,
- to, czy nagrywanie jest prowadzone w sposób ciągły, czy wyłącznie w określonym przedziale czasowym.

Jeżeli monitoring będzie prowadzony w pomieszczeniach wyłączonych ustawowo, w regulacji powinno się znaleźć także uzasadnienie takiego rozwiązania. Dodatkowo niezbędne jest poinformowanie pracowników o wprowadzeniu monitoringu w sposób przyjęty u pracodawcy, i to nie później niż na 2 tygodnie przed jego uruchomieniem.

Informacje o celu, zakresie oraz sposobie zastosowania monitoringu powinny być przekazane każdemu pracownikowi na piśmie przed dopuszczeniem go do pracy. Zgodnie z zasadą rozliczalności (art. 5 ust. 2 RODO) pracodawca powinien mieć potwierdzenie przekazania tej informacji konkretnemu pracownikowi, np. w jego aktach osobowych, wraz z innymi dokumentami dotyczącymi rozpoczęcia zatrudnienia.

Kolejnym wymogiem wprowadzenia monitoringu jest wyraźne oznaczenie miejsc, w których zostały zamontowane kamery. Pomieszczenie i teren monitorowany powinny być oznaczone w sposób widoczny i czytelny za pomocą odpowiednich znaków (piktogramów) lub ogłoszeń dźwiękowych. Oznaczenia te powinny pojawić się nie później niż jeden dzień przed uruchomieniem monitoringu. W praktyce w wielu zakładach pracy takie oznaczenia już były stosowane.

Powyższe regulacje rodzą jednak pewien problem. Chodzi mianowicie o to, co zrobić i jak zalegalizować monitoring wizyjny, który był stosowany w zakładzie pracy jeszcze przed wejściem w życie RODO oraz nowej ustawy o ochronie danych osobowych. Niewątpliwie, jeżeli do tej pory nie było regulacji dotyczących stosowania kamer przemysłowych w zakładowych źródłach prawa pracy, to trzeba niezwłocznie rozpocząć czynności zmierzające do zmiany tego stanu rzeczy. Jeżeli zaś takie regulacje były, trzeba dokonać ich przeglądu pod kątem nowych przepisów. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku umieszczenia informacji w monitorowanych pomieszczeniach czy poinformowania pracowników na piśmie o monitorowaniu.

Uwagę zwraca jednak to, że brak było jakichkolwiek przepisów przejściowych, które pozwoliłyby pracodawcom na przygotowanie się do nowych

regulacji. Dodatkowo jeżeli spełnianie nowych wymogów w zakresie monitoringu niezbędne było już od 25 maja 2018 r., to sytuacja jest tym bardziej trudna, gdyż od publikacji nowej ustawy o ochronie danych osobowych do jej wejścia w życie minęło jedynie kilkanaście godzin. Natomiast zmiana układu zbiorowego pracy czy regulaminu pracy wymaga nierzadko długotrwałego, wielomiesięcznego procesu rokowań czy negocjacji.

Bierze to pod uwagę Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Prezes UODO), który w swoim komunikacie z 15 czerwca 2018 r. wskazuje, że „obecne systemy monitorowania powinny zostać poddane aktualizacji i dostosowane do wymogów określonych nowymi przepisami do końca września 2018 r. Prezes UODO przygotował również informator w zakresie stosowania monitoringu – Wskazówki dotyczące stosowania monitoringu wizyjnego”¹. Powołał on także specjalną grupę roboczą, która ma się zająć wyłącznie tematem monitoringu oraz modyfikacji informatora przygotowanego przez Prezesa UODO. Zgodnie z informacją przekazaną 19 lipca 2018 r. informator niewątpliwie zostanie uzupełniony o nowe kwestie².

Swoje stanowisko w tym zakresie zajęło również Ministerstwo Cyfryzacji. Dyrektor Zarządzania Danymi Ministerstwa Cyfryzacji – dr Maciej Kawecki – uspokajał, że wejście w życie RODO nie spowodowało automatycznie, że monitoring wizyjny stał się z dniem 25 maja 2018 r. nielegalny³. Podkreślił również, jak istotne jest prowadzenie nagrywania obrazu w określonym celu, wskazując na zapewnienie bezpieczeństwa osób czy mienia, jak również zabezpieczenie tajemnic prawnie chronionych. Przypomniał również o konieczności dostosowania procedur w zakładzie pracy do nowych przepisów.

Powyższe wskazuje, że czynności mające na celu zalegalizowanie monitoringu powinny być zrealizowane **nie później niż do końca września 2018 r.** Może kwestia ta nie została uregulowana w przepisach przejściowych, natomiast Prezes UODO oraz Ministerstwo Cyfryzacji niewątpliwie dadzą im czas na przygotowanie się do nowych przepisów.

Monitoring poczty elektronicznej

Oprócz monitoringu wizyjnego ustawodawca zdecydował się również na uregulowanie kwestii stosowania monitoringu poczty elektronicznej. Do tej pory wgląd pracodawcy do służbowej skrzynki pocztowej pracowników również był stosowany na podstawie dotychczas wypracowanych reguł i zasad. Nie było jednak żadnych konkretnych regulacji prawnych w tym zakresie.

Również w tym przypadku pojawiło się już bardzo dużo orzeczeń zarówno sądów krajowych, jak i europejskich. Najistotniejszym z nich był wyrok wydany przez Wielką Izbę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) w sprawie Bogdana Barbulescu przeciwko Rumunii. Jego umowa o pracę została rozwiązana w trybie dyscyplinarnym z uwagi na korzystanie ze służbowej poczty elektronicznej do celów prywatnych. Służbowa skrzynka pocztowa służyła mu bowiem do wymiany bardzo osobistych wiadomości ze swoją narzeczoną oraz bratem.

Pracownikom zakładu pracy, w którym pracował Barbulescu, została udzielona informacja, że korzystanie ze służbowej poczty do celów osobistych jest zakazane. Pomimo tego ETPC orzekł, że doszło do naruszenia prawa do prywatności pracownika. Pracodawca nie poinformował bowiem swojej załogi, że ich maile mogą być przez niego monitorowane. Zapoznanie się więc z mailami było bezprawne, a pracodawca naruszył prywatność Barbulescu. ETPC wskazał również, że monitorowanie nawet służbowej korespondencji powinno mieć uzasadnienie, np. w przypadku, gdy działalność pracownika stwarza dla pracodawcy ryzyko naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa.

W podobnym duchu został sformułowany także nowy przepis art. 22³ k.p. Kontrola służbowej poczty elektronicznej pracownika może być bowiem wprowadzona, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia organizacji pracy umożliwiającej pełne wykorzystanie czasu pracy oraz właściwego użytkowania udostępnionych pracownikowi narzędzi pracy. Można zatem uznać, że cel ten będzie się odnosić do większości przypadków,

w których pracownicy korzystają ze służbowych skrzynek pocztowych. Jest tutaj bowiem mowa o kontroli czasu pracy oraz o kontroli korzystania z powierzono pracownikowi sprzętu.

Dodatkowo monitoring ten nie może naruszać tajemnicy korespondencji oraz innych dóbr osobistych pracownika. Warto zatem, żeby w regulacji dotyczącej monitorowania poczty elektronicznej znalazły się zapisy bądź to o zakazie korzystania z niej do celów prywatnych, bądź też wymóg wyraźnego oznaczenia (choćaby w tytule) osobistego charakteru wiadomości.

Podobnie jak w przypadku monitoringu wizyjnego, również tutaj cele, zakres oraz sposób zastosowania monitoringu powinny być określone w układzie zbiorowym pracy, regulaminie pracy lub w obwieszczeniu pracodawcy. Warto więc łącznie wprowadzić zmiany w wewnętrznych źródłach prawa pracy odnoszące się zarówno do monitoringu wizyjnego, jak i do monitoringu poczty elektronicznej czy też do innych form monitorowania.

Również w tym przypadku należy poinformować pracowników o stosowaniu kontroli ich służbowej poczty elektronicznej co najmniej na 2 tygodnie przed rozpoczęciem jej kontrolowania. W przypadku przyjęcia nowego pracownika do pracy niezbędne będzie poinformowanie go na piśmie o możliwości przeglądania jego służbowej poczty mailowej.

Ponadto do monitorowania poczty elektronicznej stosuje się odpowiednio także art. 22² § 9 k.p., czyli nakaz oznaczenia monitorowanego terenu i pomieszczeń w sposób widoczny i czytelny. Trudno jednak wyobrazić sobie takie oznaczenie w przypadku kontroli służbowej skrzynki pocztowej. W tym przypadku wydaje się, że można uznać, iż odpowiednio stosowanie tego przepisu będzie polegać na braku jego stosowania.

Jeżeli w zakładzie pracy przed 25 maja 2018 r. była stosowana taka forma kontroli, niezbędne będzie jej zalegalizowanie w zgodzie z nowymi przepisami. Trzeba więc podjąć rokowania lub negocjacje w celu zmiany układu zbiorowego pracy lub zawarcia porozumienia zmieniającego regulamin pracy.

U pracodawcy, który nie jest objęty układem zbiorowym pracy ani też nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu pracy, należy przygotować obwieszczenie i zapoznać z nim pracowników. Dodatkowo niezbędne jest przekazanie informacji o stosowanym monitoringu poczty elektronicznej w sposób przyjęty u danego pracodawcy oraz przekazanie informacji o celach, zakresie i sposobach zastosowania monitoringu poczty elektronicznej na piśmie.

Inne formy monitorowania

Ustawodawca w art. 22³ § 4 k.p. dopuszcza również możliwość prowadzenia innych form monitoringu niż nagrania obrazu czy kontrola służbowych skrzynek elektronicznych. Przykładowo można wskazać na monitorowanie służbowych telefonów komórkowych, łącza internetowego czy służbowego laptopa.

Taki monitoring również musi być przeprowadzony w odpowiednim celu, tj. dla zapewnienia organizacji pracy umożliwiającej pełne wykorzystanie czasu pracy oraz właściwego użytkowania udostępnionych pracownikowi narzędzi pracy.

W przypadku wprowadzenia takiej formy kontroli zastosowanie znajdą te same przepisy, które odnoszą się do monitorowania poczty elektronicznej. Ponownie mamy więc do czynienia z obowiązkiem wprowadzenia odpowiednich regulacji wewnętrznych, poinformowania pracowników przed rozpoczęciem kontroli oraz pisemnego poinformowania przed dopuszczeniem do pracy.

Agata Kicińska

radca prawny, Kancelaria Sienkiewicz
i Zamroch Radcowie prawni
spółka partnerska,
specjalista z zakresu prawa pracy,
autorka bloga
www.prawodlapracodawcy.pl

¹ <https://uodo.gov.pl/pl/138/354>.

² <https://www.uodo.gov.pl/pl/138/435>.

³ <https://www.gov.pl/cyfrizacja/rodo-a-monitoring>.

Przetwarzanie danych w działalności dostawców usług płatniczych

RODO i dyrektywa PSD 2

Katarzyna Lamczyk

Mimo upływu blisko trzech miesięcy od wejścia w życie regulacji ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (dalej: RODO lub rozporządzenie)¹ stosowanie jego przepisów budzi wiele wątpliwości, zwłaszcza wśród przedstawicieli branż wykorzystujących do świadczenia usług najnowsze technologie. RODO wprowadziło m.in. nowe obowiązki w zakresie rozliczalności, silniejsze prawa jednostki i ograniczenia w przepływie danych. Rozporządzenie znacząco zmieniło i zharmonizowało sposób ochrony danych osobowych osób fizycznych. Wydaje się, że w zakresie ochrony prywatności danych usługi płatnicze mogą okazać się jednym z bardziej newralgicznych obszarów.

Charakter przetwarzania danych przez dostawców usług płatniczych

Przetwarzanie danych osobowych powinno odbywać się zgodnie z przesłankami legalizującymi określonymi w art. 6 ust. 1 RODO. W szczególności administrator danych osobowych (dalej: ADO) powinien zapewnić, aby przetwarzanie danych odbywało się w sposób legalny, oraz określić cel ich przetwarzania. ADO zapewnia ponadto adekwatność przetwarzania danych osobowych w stosunku do określonego przez siebie celu, mając na uwadze czas przetwarzania i zakres przetwarzania tych danych².

Przepisy o ochronie danych osobowych rozróżniają zakres obowiązków podmiotów przetwarzających dane osobowe w zależności od ich kwalifikacji prawnej. Kwalifikacja ta jest uzależniona od celu i sposobu przetwarzania przez ADO

danych osobowych. Na gruncie RODO, jeżeli podmiot samodzielnie ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych, powinien on być kwalifikowany jako administrator danych, natomiast jeżeli przetwarza dane osobowe w imieniu innego podmiotu, który określa cele i sposoby przetwarzania (administratora danych) – powinien być kwalifikowany jako **podmiot przetwarzający** (processor, ang. *processor*).

Zgodnie z art. 26 RODO występuje również możliwość przypisania dwóm lub więcej podmiotom szczególnej kwalifikacji współadministratorów danych, jeżeli wspólnie określają cele i sposoby przetwarzania danych osobowych.

Dostawcy usług płatniczych (Payment Service Providers, PSPs) najczęściej pełnią dwojaką rolę – co do części przetwarzanych danych osobowych

występują w roli ADO, natomiast część danych osobowych uzyskują i przetwarzają, pełniąc rolę podmiotu przetwarzającego, zwykle jako agent rozliczeniowy na podstawie zawartej umowy agencyjnej.

Rozróżnienie między ADO i procesorami danych może mieć znaczące konsekwencje w szczególności w kontekście dokonywania płatności za pośrednictwem kart płatniczych. Z uwagi na skomplikowanie procesów transakcji płatności kartą w niektórych sytuacjach PSPs mogą mieć problem w rozróżnieniu, w jakiej roli przetwarzają dane osobowe. Należy bowiem mieć na uwadze, że transakcja kartą płatniczą powoduje udostępnienie danych wielu różnym podmiotom, od agentów rozliczeniowych po akceptantów. Każdy z tych podmiotów może pełnić jednocześnie funkcje ADO lub procesora danych.

Powierzenie przetwarzania danych osobowych

Wiele z najczęściej outsourcowanych procesów wymaga przekazywania danych osobowych, a zatem mają one znaczący wpływ na zgodność z przepisami o ochronie danych.

Procesor przetwarza dane osobowe w imieniu ADO w określonym przez ADO zakresie i calach, którymi procesor jest związany. Przetwarzanie danych przez podmiot przetwarzający zwykle następuje w ramach wykonywania umowy outsourcingu usług³. ADO i podmiot przetwarzający mogą zawrzeć umowę o powierzenie przetwarzania danych o charakterze indywidualnym lub skorzystać ze standardowych klauzul umownych⁴.

Kwestią o istotnym znaczeniu dla regulacji stosunku podpowierzenia danych osobowych jest forma, w jakiej umowa powierzenia powinna zostać zawarta. Zostało to uregulowane w art. 28 ust. 9 RODO, jednakże treść normy może budzić uzasadnione wątpliwości interpretacyjne. RODO stawia bowiem wymóg, aby umowa ta została zawarta „w formie pisemnej, w tym elektronicznej”. Nasuwa się zatem pytanie, jak należy rozumieć formę elektroniczną – czy jest to forma pliku elektronicznego z podpisem kwalifikowanym⁵, czy też forma dokumentowa niewymagająca złożenia przez strony umowy podpisów pod dokumentem. Wydaje się, że celem ukształtowania powyższej normy w ten na pozór niejednoznaczny sposób było umożliwienie podmiotom świadczącym usługi elektroniczne, np. za pośrednictwem sieci Internet, zawierania umów powierzenia przetwarzania danych bez konieczności składania przez strony własnoręcznych podpisów pod dokumentem lub opatrzenia umowy kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wydaje się zatem, że celowość regulacji RODO⁶ w zakresie określenia formy zawierania umowy o powierzenie przetwarzania danych przemawia za dopuszczeniem zawierania tych umów również w formie dokumentowej⁷.

Na skutek wejścia w życie RODO regulacja dotycząca zawierania umów

Przepisy o ochronie danych osobowych rozróżniają zakres obowiązków podmiotów przetwarzających dane osobowe w zależności od ich kwalifikacji prawnej.

powierzenia danych uległa sformalizowaniu. Przede wszystkim *essentialia negotii* samej umowy powierzenia uległy znacznemu rozszerzeniu. Szczególną uwagę zwrócić przy tym należy na obowiązek uregulowania w umowie powierzenia obowiązku ADO do wyboru podmiotu przetwarzającego, który będzie dawał gwarancję spełnienia wymogów technicznych i organizacyjnych koniecznych do bezpiecznego przetwarzania danych w myśl przepisów RODO⁸. Z obowiązkiem tym (obciążającym ADO) jest powiązane uprawnienie ADO do przeprowadzania u procesora audytów i inspekcji celem weryfikacji stosowanych przez procesora zabezpieczeń przetwarzania danych. Wykonywanie powyższego prawa przez administratorów w sposób literalny może prowadzić do dezorganizacji pracy podmiotu przetwarzającego. Wydaje się zatem niezbędne ograniczenie uprawnienia audytowego administratora danych do konkretnych okresów. Rekomenduje się ponadto uregulowanie w treści umowy powierzenia zasad rozdzielenia pomiędzy ADO a procesorem kosztów przeprowadzenia ewentualnych audytów u procesora.

Obowiązek dokonania oceny skutków ochrony danych

Regulacja RODO wprowadza obowiązek dokonania przez ADO oceny skutków przetwarzania danych osobowych (Data Protection Impact Assessment, DPIA). W założeniu DPIA ma być ujętym w sporządzonym dokumencie procesem wspomagającym zarządzanie ryzykiem naruszenia praw i wolności osób fizycznych u ADO. Polegać ma na podsumowaniu procesów przetwarzania danych osobowych, zawierając wnioski płynące z oszacowanie ryzyka

związanego z przetwarzaniem danych oraz ustalać, jakie środki organizacyjne powinny zostać podjęte przez ADO celem zapobieżenia ziszczenia się tych ryzyk. Wymóg dokonania DPIA dotyczy operacji przetwarzania spełniających kryteria wskazane w artykule 35 RODO i rozpoczętych po dniu 25 maja 2018 r.⁹

Sporządzenie DPIA jest wymagane, jeżeli proces przetwarzania danych może z dużym prawdopodobieństwem wywołać wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych przy uwzględnieniu charakteru, kontekstu, zakresu i celu przetwarzania danych¹⁰. W szczególności DPIA jest konieczne do przeprowadzenia w przypadku, gdy proces przetwarzania danych oparty jest np. na profilowaniu¹¹.

Na stronie Urzędu Ochrony Danych Osobowych zamieszczono propozycję wykazu rodzajów przetwarzania, dla których jest wymagane prowadzenie oceny skutków dla ochrony danych. W odniesieniu do treści wytycznych¹² nasuwa się wnioski, że przetwarzanie danych osobowych przez PSPs będzie wymagało sporządzenia DPIA z uwagi na fakt, że ryzyko naruszenia danych osobowych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych może być uznane przez organ nadzoru za wysokie. Wniosek taki wynika przede wszystkim z faktu, że PSPs w większości przypadków do przetwarzania danych osobowych stosują nowe technologie, przetwarzają ponadto dane osobowe przez aplikacje mobilne lub innego rodzaju serwisy elektroniczne na dużą skalę, a przetwarzanie to może obejmować dane osobowe znacznej liczby osób. Co najbardziej istotne, przetwarzanie danych przez PSPs najczęściej wymaga monitorowania zachowań wielu osób polegającego na przykład na stałej analizie dokonywanych transakcji płatniczych przez te osoby.

Ocena skutków przetwarzania co do zasady powinna obejmować jeden typ operacji przetwarzania lub podobnych rodzajów typów operacji przetwarzania, jeżeli wiążą się one z podobnymi ryzykami dla ochrony danych. Należy przy tym pamiętać, że obowiązek dokonania DPIA dotyczy wyłącznie ADO, nie procesorów danych. Jednakże DPIA ma na celu poniekąd wyznaczenie niezbędnego zakresu technicznego i organizacyjnego

zabezpieczenia danych, który będzie niewątpliwie oddziaływał na samą treść umowy o powierzenie przetwarzania danych.

Regulacja RODO nie określa wprost zakresu środków organizacyjnych i technicznych, jakie powinny być zastosowane celem zabezpieczenia procesu przetwarzania danych osobowych – środki te powinny być dostosowane do ryzyk wskazanych w DPIA.

PSD II a RODO

Zrewidowana dyrektywa w sprawie usług płatniczych (PSD II)¹³ i RODO mają wspólny obszar regulacyjny, którym jest udostępnianie danych osobowych klienta oraz ich bezpieczeństwo. Celem obu regulacji jest lepsza ochrona konsumenta, natomiast sposób osiągnięcia tego celu został w obu aktach uregulowany w sposób pozornie wzajemnie sprzeczny.

Dyrektywa PSD II zawiera upoważnienia dla banków do udzielania dostawcom zewnętrznym (Third-Party Providers, TPP) informacji o kontaktach klientów i dotyczących ich informacji finansowych. Podkreślenia wymaga fakt, że udostępnienie takich informacji przez bank nie wymaga zawarcia jakiegokolwiek umowy pomiędzy bankiem a TPP.

RODO koncentruje się na zakazie udostępniania przez dostawców usług płatniczych danych osobowych ich klientów, dopóki klienci ci nie wyrażą zgody na takie ich przetwarzanie. W tym kontekście należy zauważyć, że PSD II reguluje własne zasady dostępu do danych osobowych klientów, zwłaszcza w zakresie nowych usług płatniczych, takich jak PIS i AIS¹⁴. Wydaje się zatem, że regulacja PSD II, zamiast zastępować, uzupełnia przepisy dotyczące ochrony danych ukonstytuowane przez RODO. Dyrektywa PSD II zwiększa wymogi udzielenia przez klienta wyraźnej zgody na świadczenie usług płatniczych i wprowadza zasadę pobierania od klientów tylko tych danych, które są niezbędne do świadczenia usługi¹⁵. Zasady te nie są jednakże całkowicie zgodne z zasadami ochrony danych osobowych opisanymi w RODO. Dla

Wyrażenie zgody przez konsumenta jest przesłanką niezależną od innych podstaw przetwarzania danych.

przykładu można wskazać, że PSPs nie mogą przechowywać „wrażliwych danych o płatnościach”, przy czym kategoria danych wrażliwych na gruncie regulacji PSD II nie jest tożsama z pojęciem szczególnych kategorii danych osobowych na gruncie art. 9 RODO.

Ponadto art. 94 PSD II stanowi, że dostęp, przetwarzanie lub archiwizacja danych niezbędnych do świadczenia usług następuje wyłącznie za wyraźną zgodą użytkownika. Natomiast na gruncie RODO zgoda jest tylko jedną z możliwych przesłanek legalizujących przetwarzanie danych osobowych¹⁶. Przy czym wyrażenie zgody przez konsumenta jest przesłanką niezależną od innych podstaw przetwarzania danych. W kontekście usług informacyjnych dotyczących rachunków (AIS) i usług inicjowania płatności (PIS) mogą być one wykonywane tylko po uzyskaniu przez dostawców tych usług wyraźnej zgody użytkownika.

Wreszcie, TPPs nie powinni stosować zasad ścisłego ograniczenia celu i minimalizacji danych przy rozważaniu dalszego korzystania z uzyskanych danych osobowych użytkowników¹⁷. Pewne wyjątki mają zastosowanie, jeżeli na przykład cel wtórnego przetwarzania danych pozostaje w zgodzie z pierwotnym celem przetwarzania danych. Należy zauważyć, że PSD II również reguluje zasady reencji i adekwatności używania danych klientów innych niż niezbędne do wykonania usługi płatniczej.

W doktrynie¹⁸ pojawia się pogląd, że obie regulacje tylko pozornie mają wobec siebie konkurencyjny charakter, a zatem uprawnienia wynikające z RODO i PSD II nie wykluczają się wzajemnie i mogą przysługiwać odbiorcom usług płatniczych w sposób niezależny od siebie. Wydaje się zatem, że PSPs w każdym przypadku przetwarzania danych osobowych powinny indywidualnie rozważyć, która regulacja – PSD II

czy RODO – znajdzie zastosowanie do danej sytuacji.

Katarzyna Lamczyk

radca prawny, partner działu prawnego w Kancelarii LTC Aquila Zarzycki Niebudek Adwokaci i Doradcy Podatkowi sp.k.; specjalizuje się w zakresie prawa ochrony danych osobowych, usług compliance oraz obsłudze startupów; ekspert i szkoleniowiec w Akademii LTCA.

- ¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej „RODO”).
- ² Zob. art. 5 lit. a), b) i c) RODO, określający naczelną zasadę przetwarzania danych osobowych. Kluczowe wydają się przede wszystkim trzy pierwsze zasady określone przez omawiany artykuł, mianowicie zasada legalności, celowości i adekwatności przetwarzania danych. Zasada legalności (*lawfulness*) oznacza oparcie podstaw przetwarzania danych na jednej z przesłanek legalizujących, które zostały określone w art. 6 RODO. Zasada celowości (*purpose limitation*) oznacza przetwarzanie danych tylko w celu określonym przez ADO, natomiast zasada adekwatności (*data minimisation*) zobowiązuje ADO do ograniczenia przetwarzania danych do zakresu niezbędnego do osiągnięcia celów przetwarzania.
- ³ M. Krzysztofek, *Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej po reformie*, Warszawa 2016, s. 206.
- ⁴ Motyw (81) preambuły do RODO.
- ⁵ Zgodnie z art. 78(1) ustawy – Kodeks cywilny – forma elektroniczna stanowi odrębną formę, w jakiej może być dokonana czynność prawna, równorzędna formie pisemnej.
- ⁶ Zob. również: red. P. Litwiński, *Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnego przepływu takich danych. Komentarz*, Warszawa 2018, komentarz do art. 28 RODO.
- ⁷ Por. również wyrok TSUE z 16 listopada 2010 r. – sprawa C-261/09, Mantello.
- ⁸ Tak. art. 28 ust. 1 RODO, zob. również J. Bryski, *Outsourcing w działalności dostawców usług płatniczych*, Warszawa 2018, s. 391.
- ⁹ Szerzej Wytyczne Grupy Roboczej art. 29 dotyczące oceny skutków dla ochrony danych oraz pomagające ustalić, czy przetwarzanie „może powodować wysokie ryzyko” do celów rozporządzenia 2016/679, przyjęte dnia 4 kwietnia 2017 r.
- ¹⁰ Zob. art. 35 RODO.
- ¹¹ Zob. art. 35 ust. 3 pkt a) RODO.
- ¹² Wytyczne uwzględniają przede wszystkim operacje przetwarzania danych dokonywane poprzez gromadzenie i wykorzystywanie danych przez aplikacje instalowane w urządzeniach mobilnych.
- ¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (dalej jako „PSD II”).
- ¹⁴ PIS – *Payment Initiation Services*, a więc o usługi inicjowania płatności, oraz AIS – *Account Information Services* jako usługi dostępu do rachunku.
- ¹⁵ Zob. art. 94 PSD II.
- ¹⁶ Inne przesłanki obejmują np. konieczność wywiązania się z obowiązku prawnego lub zawarcia, lub wykonania umowy.
- ¹⁷ Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b) RODO dane osobowe muszą być zbierane wyłącznie w ściśle określonych celach i nie mogą być dalej przetwarzane w innych celach.
- ¹⁸ Szerzej zob. Z. Długosz, M. Mostowik, *Dysponowanie danymi z rachunku w świetle przepisów PSD2 i RODO*, Monitor Prawa Bankowego, maj 2018 r.

E-faktury w zamówieniach publicznych

Nowe obowiązki dla zamawiających i wykonawców

Bernadeta Podraska

27 listopada 2018 r. upływa termin wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/55/UE z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych, dalej: dyrektywa (Dz. Urz. UE 6.5.2014). W Polsce trwają obecnie intensywne prace nad projektem ustawy o elektronicznym fakturowaniu w zamówieniach publicznych, która nałoży nowe obowiązki na zamawiających i wykonawców w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych z 29 stycznia 2004 r., dalej: p.z.p. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579).

Faktury elektroniczne od 18 kwietnia 2019 r.

Począwszy od 18 kwietnia 2019 r., zamawiający będą zobowiązani do odbioru i przetwarzania faktur elektronicznych w każdym przypadku udzielenia zamówienia na dostawy, usługi lub roboty budowlane. Z kolei wykonawcy zamówień publicznych będą mieli obowiązek wystawienia faktur elektronicznych. Nowe obowiązki obejmą także koncesjonariuszy i koncesjonariuszy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz.U. z 2016 r. poz. 1920), a także podmioty publiczne i partnerów prywatnych w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1834).

W przypadku zamówień wyłączonych ze stosowania prawa zamówień publicznych na podstawie art. 4 pkt 8 p.z.p., czyli takich, których wartość nie przekracza 30 tys. euro, obowiązek ten będzie występował od 1 sierpnia 2019 r. To samo dotyczy umów koncesji, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o umowie koncesji, oraz umów o partnerstwie

publiczno-prywatnym, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym.

W praktyce oznacza to, że począwszy od wymienionych dat, zamawiający muszą być przygotowani na sytuacje, w których wykonawca realizujący przedmiot zamówienia wyśle fakturę w postaci dokumentu elektronicznego o określonej przepisami strukturze. Dokument ten po wysłaniu przez wykonawcę zostanie automatycznie przetworzony przez system informatyczny zamawiającego, tzn. gdy e-faktura trafi do wspomnianego systemu, zostanie w nim rozpoznana i zweryfikowana.

E-faktura w innych państwach UE

Większość państw członkowskich już wprowadziła lub jest w trakcie wprowadzania regulacji określających sposoby wdrożenia i wykonania nowych przepisów o e-fakturowaniu w dostawach publicznych. Przykładowo Francja wdrożyła ustawę o obowiązkowych narzędziach odbioru e-faktur (platforma Chorus) oraz przewidziała wdrożenie do 2020 r. obowiązku wystawiania faktur elektronicznych przez wszystkich dostawców objętych prawem zamówień publicznych. Włochy, Hiszpania, Austria, Belgia, Holandia oraz Dania to kolejne kraje wdrażające przepisy dyrektywy, które tworzą i udostępniają platformy usług elektronicznych realizujących obsługę dostaw publicznych, w tym e-fakturowanie. Austria dopuszcza możliwość zobowiązania dostawców dla jednostek publicznych do przekazywania faktur za dostawy w postaci elektronicznej. Szwecja wprowadza z kolei działania, których celem jest całkowita eliminacja papierowych form dokumentów

w administracji publicznej. Wszystkie kraje wdrażają przepisy krajowe implementujące postanowienia dyrektywy, ze szczególnym uwzględnieniem nowych wymagań dotyczących europejskiego standardu faktur elektronicznych, w tym m.in. wprost wykluczając nieustrukturyzowane formaty tych dokumentów.

Cele nowej ustawy

Jednym z istotniejszych celów, którego realizację mają zapewnić przepisy nowej ustawy, jest dążenie do obniżenia kosztów związanych z wystawianiem, przesyłaniem i księgowaniem faktur w postaci papierowej lub w formie elektronicznej nieustrukturyzowanej. Wykonawcy i zamawiający, a także inni przedsiębiorcy, którzy nie składają ofert w przetargach, już w tej chwili w przeważającej mierze wystawiają i księgują faktury z wykorzystaniem komputerowych systemów finansowo-księgowych. Powody tego są oczywiste – jeżeli faktura ma postać papierową, przedsiębiorcy dochodzą dodatkowe koszty związane z jej wydrukiem i przekazaniem za pośrednictwem tradycyjnej poczty. Po zmianie prawa znacząco zmniejszą się koszty związane z ich drukowaniem i przesyłaniem ze względu na automatyczną komunikację pomiędzy systemami teleinformatycznymi.

Inne cele projektowanej ustawy to m.in.:

- częstsze stosowanie e-faktur w obrocie gospodarczym w związku z realizacją procesów związanych z zamówieniami publicznymi;
- zwiększenie udziału polskich przedsiębiorców w rynkach zamówień publicznych innych państw członkowskich Unii Europejskiej;
- obniżenie kosztów transakcyjnych w obrocie gospodarczym

i w sprzedaży konsumentom indywidualnym.

Ponadto w licznych unijnych dokumentach programowych jest mowa o uczynieniu elektronicznego fakturowania dominującą formą wymiany dokumentów w zamówieniach publicznych oraz o zbudowaniu w pełni cyfrowych procesów związanych z zamówieniami publicznymi.

Za nowymi rozwiązaniami przemawiają także wyniki badań, takich jak opracowanie Głównego Urzędu Statystycznego *Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2015 r.* oraz zlecone przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji *Badanie wpływu cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce w 2014 r.* Wskazały one na znaczną skalę problemu, jakim jest niskie wykorzystanie ustrukturyzowanych faktur elektronicznych w zamówieniach publicznych i obrocie gospodarczym.

Zakres przedmiotowy nowej ustawy

Proces zamówień publicznych można podzielić na dwa etapy:

- *pre-award* – od ogłoszenia do rozstrzygnięcia zamówienia publicznego,
- *post-award* – wszystkie interakcje pomiędzy stronami na etapie realizacji dostaw publicznych i fakturowania środków publicznych, płatności i kontroli biznesowych przepływu środków publicznych.

Projektowana ustawa o elektronicznym fakturowaniu w zamówieniach publicznych obejmie proces wykonywania zamówienia publicznego, tj. fazę od zawarcia umowy w sprawie udzielenia zamówienia (również umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi), przez ich wykonanie i odebranie, aż do momentu wystawienia faktury.

Zakresem przedmiotowym projektu ustawy zostaną objęte następujące kwestie:

- wystawianie i wysyłanie przez wykonawców oraz przyjmowanie przez zamawiających ustrukturyzowanych

faktur elektronicznych, związanych z realizacją zamówień publicznych w rozumieniu ustawy – Prawo zamówień publicznych;

- funkcjonowanie systemu teleinformatycznego (platformy elektronicznego fakturowania) służącego do wymiany dokumentów elektronicznych i ustrukturyzowanych faktur elektronicznych oraz przetwarzania i udostępniania informacji związanych z realizacją zamówień publicznych.

E-faktura ustrukturyzowana

Pojęcie faktury elektronicznej funkcjonuje już zarówno w naszym życiu codziennym, jak i w polskim prawie. O e-fakturze jest mowa w ustawie o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r., dalej: ustawa o VAT (Dz.U. Nr 74 poz. 444). Zgodnie z art. 106m tej ustawy to podatnik ma obowiązek określić sposób zapewnienia autentyczności pochodzenia, integralności treści i czytelności faktury. Przepis ten dotyczy każdej faktury, zarówno tej w formie papierowej, jak i przesłanej drogą elektroniczną. Ustawodawca pozostawił podatnikowi swobodę w realizacji tego obowiązku. Jednakże taka dowolność powoduje, że w obrocie gospodarczym nie ma jednolitych wzorców przesyłania faktur elektronicznych. W praktyce sprowadza się to do przesyłania faktur zapisanych w jednym z referencyjnych formatów komputerowych na skrzynkę mailową odbiorcy bądź budowania portali internetowych służących do pobierania pliku z fakturą przez odbiorcę.

Wymienione sposoby, chociaż są najszybsze stosowane i wygodne dla uczestników fakturowania, nie zapewniają pełnego zautomatyzowania obiegu dokumentów oraz automatycznego przetwarzania dokumentów przez systemy informatyczne odbiorcy. Istnieje zatem potrzeba stworzenia warunków prawnych, które zapewnią interoperacyjność fakturowania elektronicznego.

Projektowane przepisy wprowadzają pojęcie **elektronicznej faktury ustrukturyzowanej**. Są to takie dokumenty, które pozwalają na automatyczne

W licznych unijnych dokumentach programowych jest mowa o uczynieniu elektronicznego fakturowania dominującą formą wymiany dokumentów w zamówieniach publicznych

przekazywanie i przetwarzanie w komputerowych systemach finansowo-księgowych, bez manualnego wprowadzania danych przez człowieka. E-faktury ustrukturyzowane będą zawierać dane w jednym z ustandaryzowanych formatów umożliwiającym bezpośrednio przetwarzanie tych danych w systemach teleinformatycznych.

Oprócz elementów wymaganych przez ustawę o VAT, ustrukturyzowana faktura elektroniczna zawiera dodatkowo:

- informację dotyczącą odbiorcy płatności,
- wskazanie umowy o udzielenie zamówienia publicznego albo umowy koncesji, jeżeli taka umowa została zawarta.

Ustrukturyzowana faktura elektroniczna umożliwi zamieszczenie także innych informacji dotyczących poszczególnych pozycji faktury.

W ustawie założono przesyłanie faktur zgodnie z normą europejską EN-16931:2017 dotyczącą fakturowania elektronicznego, do której zostało opublikowane przez Komisję Europejską odniesienie w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej na podstawie przepisu art. 3 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/55/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych (Dz. Urz. UE L 133 z 6 maja 2014 r., s. 1).

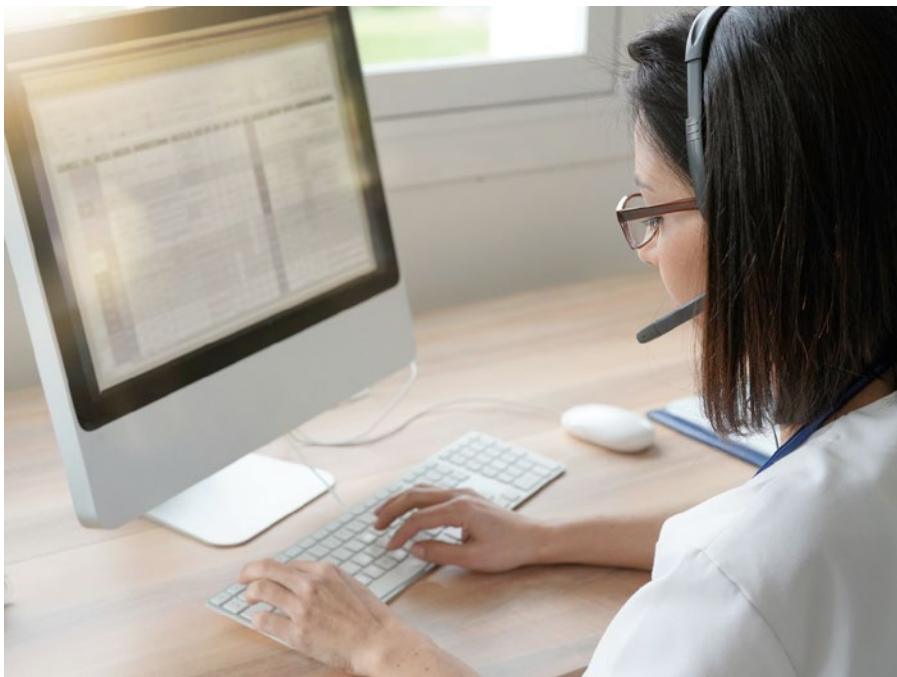
Dokumentami takimi nie będą zatem powszechnie obecnie przesyłane faktury w formacie np. .pdf lub dokumenty papierowe, gdyż aby wprowadzić je do systemu informatycznego, niezbędne jest odczytanie z nich danych bądź przez człowieka, bądź przez specjalistyczne oprogramowanie rozpoznające tekst.

Docelowo proponuje się objęcie obowiązkiem przesyłania w ustrukturyzowanych formatach również innych dokumentów towarzyszących fakturom, do których zalicza się w szczególności:

- fakturę korygującą,
- notę korygującą rachunek,
- notę księgową,
- umowę,
- zamówienie,
- potwierdzenie dostawy,
- protokół zdawczo-odbiorczy.

Listę ustrukturyzowanych dokumentów elektronicznych, które mogą być przesyłane za pośrednictwem platformy, uwzględniając dokumenty w obrocie gospodarczym, określi minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia do dnia 18 kwietnia 2019 r.

Jak odbierać i wysyłać e-faktury?

Narzędziem do realizacji obowiązku ustawowego będzie Platforma Elektronicznego Fakturowania, wspierająca proces przesyłania faktur elektronicznych. Jej wdrożenie jest realizowane przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii we współpracy z Instytutem Logistyki i Magazynowania w Poznaniu w ramach projektu *Platforma pośrednicząca elektronicznego fakturowania dla sfery finansów publicznych*. Projekt ten jest finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”). Jego całkowita wartość wynosi ponad 34 mln zł, z czego ponad 29 mln zł pochodzi z Funduszy Europejskich. Częścią tego projektu jest portal znajdujący się na stronie www.efaktura.gov.pl.

Konieczność zbudowania Platformy Elektronicznego Fakturowania wynika z potrzeby wsparcia przedsiębiorstw i administracji publicznej w Polsce w osiągnięciu organizacyjnej i technicznej gotowości do realizacji transgranicznych procesów gospodarczych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, a także umożliwienie uczestnictwa jednostek administracji sfery finansów publicznych i przedsiębiorstw (zwłaszcza sektora MŚP) w unijnym

rynku zamówień publicznych oraz zastosowania metod współpracy wspieranych przez Unię Europejską.

Działania realizowane w projekcie oraz wytworzone produkty (przede wszystkim usługi ofertowane za pośrednictwem Platformy, czyli zamawiania dostawy, awizowania dostawy, potwierdzania odbioru, fakturowania, wystawiania faktury korygującej, wystawiania noty księgowej, generowania raportów i zestawień dla władz publicznych) przyczynią się do poprawy dostępu do informacji publicznej w zakresie realizacji zamówień publicznych, realizacji budżetu i zobowiązań podatkowych, działalności gospodarczej przedsiębiorstw oraz działalności sfery finansów publicznych.

Minister właściwy do spraw gospodarki został zobowiązany do zamieszczenia na platformie dokumentacji o warunkach organizacyjno-technicznych udostępniania i korzystania z platformy, która ma zawierać w szczególności:

- szczegółowy tryb i sposób funkcjonowania oraz korzystania z platformy;
- dokumentację dotyczącą ustrukturyzowanej faktury elektronicznej i innych ustrukturyzowanych dokumentów elektronicznych, w szczególności zamówienia towaru lub usług, zawiadomienia o zbliżającej się dostawie (awizo dostawy), potwierdzenia odbioru towaru lub usługi, faktury korygującej, dowodu księgowego;

- wymagania techniczne i organizacyjne konta służącego do przesyłania ustrukturyzowanych faktur elektronicznych oraz innych ustrukturyzowanych dokumentów elektronicznych.

Korzystanie z platformy będzie bezpłatne. Aby było ono możliwe, trzeba założyć na platformie swoje konto. Zamawiający będzie mógł to zrobić również po 17 kwietnia 2019 r., jeżeli przewidywane terminy otrzymania faktur przypadają po tym dniu.

Zarówno zamawiający, jak i wykonawca będą mogli odbierać lub wysyłać faktury lub inne dokumenty przez osoby upoważnione. Zamawiający i wykonawca będą także mogli wysyłać i odbierać inne ustrukturyzowane dokumenty elektroniczne za pośrednictwem platformy, jeżeli druga strona wyrazi na to zgodę.

Aby odebrać fakturę elektroniczną, zamawiający będą mieli do wyboru następujące opcje:

- 1) pobieranie faktur elektronicznych za pośrednictwem platformy e-fakturowania;
- 2) dostosowanie systemu finansowo-księgowego, który obowiązuje w danej instytucji, do automatycznego odbioru elektronicznych faktur ustrukturyzowanych.

Opcja pierwsza przewiduje dwa rozwiązania. Pierwsze z nich polega na odczycie

dokumentów przez pracownika za pośrednictwem aplikacji lub programu, ręcznym wprowadzeniu danych z faktury do systemu i braku automatyzacji. Rozwiązanie to jest dobre dla bardzo małych organizacji, zwłaszcza dlatego, że jest bezkosztowe. Rozwiązanie drugie polega na każdorazowym ręcznym imporcie/eksporcie dokumentów z platformy e-fakturowania w formacie ustrukturyzowanym (XML) i automatycznym wprowadzeniu danych z pobranych faktur do systemu finansowo-księgowego w instytucji. Rozwiązanie to jest dobre dla organizacji o małej liczbie przetwarzanych dokumentów i wiąże się z koniecznością poniesienia kosztów dostosowania systemów w instytucji.

Opcja druga polega na automatycznym przesyłaniu dokumentów z platformy e-fakturowania do systemów finansowo-księgowych instytucji publicznej. Rozwiązanie to jest dobre dla organizacji, w których przetwarza się dużą liczbę dokumentów i w której istnieje możliwość

dalszej integracji otrzymanych danych z systemami informatycznymi. Rozwiązanie to jest związane z kosztami dostosowania systemów w instytucji.

Ustrukturyzowane faktury i dokumenty, a także dane związane z ich przesyłaniem będą przechowywane na platformie przez 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym zostały wprowadzone do systemu informatycznego.

Ochrona danych osobowych

Dane osobowe zgromadzone na platformie mogą być przetwarzane w celu zapewnienia sprawności i rzetelności elektronicznego fakturowania. Administratorem przetwarzanych na platformie danych osobowych, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony

osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, będzie minister właściwy do spraw gospodarki.

Przepisy przejściowe

Zgodnie z przepisami przejściowymi projektowana ustawa w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych nie będzie miała zastosowania do udzielenia zamówienia publicznego i postępowań o zawarcie umowy koncesji wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Bernadeta Podraska

autorka prowadzi kancelarię prawniczą specjalizującą się w prawie zamówień publicznych oraz blog www.zamowienia-publiczne.net.

Wewnątrzspółnotowe nabycie towarów

Przewodnik prawny

Paweł Terpiłowski

Obrót gospodarczy to nieustanna wymiana towarów, która następuje w drodze kupna i sprzedaży. Oczywiście jest, że w celu maksymalizacji zysku sprzedawcy poszukują jak najbardziej korzystnych dostawców produktów, półproduktów, surowców itp. W dobie globalizacji właściwie nie ma jakichkolwiek barier, poza prawnymi, które mogłyby stanąć na przeszkodzie wymianie handlowej pomiędzy przedsiębiorcami z różnych państw czy wręcz różnych kontynentów. Od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej wymiana handlowa z państwami UE została znacząco ułatwiona, dzięki czemu polscy sprzedawcy mogą nabywać towary od unijnych kontrahentów bez większych

utrudnień. Jednym z rozwiązań, które znacząco wpływa na ułatwienie wymiany handlowej, jest instytucja prawna **wewnątrzspółnotowego nabycia towarów (WNT)**, która dotyczy podatku od towarów i usług (VAT). W niniejszym artykule zostaną omówione wybrane i ogólne zasady tejże instytucji, gdyż ramy artykułu nie pozwalają na poruszenie wielu szczegółów, wyjątków, wyłączeń itp. Chociaż większość przedsiębiorców korzysta z usług wykwalifikowanych biur księgowych, przerzucając na nie trudny rozliczeń dokonywanych transakcji, to jednak warto znać konstrukcję i zasady wewnątrzspółnotowego nabycia towarów, aby móc ze swobodą poruszać się w międzynarodowym

obrocie gospodarczym, a przede wszystkim nie obawiać się podatków.

Czym jest wewnątrzspółnotowe nabycie towarów?

Nabywanie towarów poza granicami Polski i przywóz ich do kraju powszechnie nazywane jest importem towarów. Takie określenie jest jednak nieprecyzyjne, jeżeli chodzi o towary nabywane od przedsiębiorców z państw Unii Europejskiej, gdyż w jej granicach mamy do czynienia ze wspomnianym już wewnątrzspółnotowym nabyciem

towarów, przy czym w istocie rzeczy obie te czynności są podobne w skutkach i korzystają z podobnych rozwiązań prawnych. Niemniej jednak, ogólnie rzecz ujmując, import występuje wtedy, kiedy towar jest transportowany spoza Unii do państwa członkowskiego.

Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów jest regulowane przez prawo unijne, przede wszystkim w dyrektywie 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej¹, a także przez prawo polskie, w ramach którego najważniejszym aktem jest ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług². Dyrektywa unijna została implementowana do polskiego porządku prawnego, dlatego w polskiej ustawie znajdziemy analogiczne przepisy jak w dyrektywie VAT. Warto wiedzieć, że w spornych kwestiach interpretacji polskiego prawa sądy polskie odwołują się do dyrektywy unijnej, w której to poszukują sensu przepisów i sposobu ich rozumienia.

Najważniejszą cechą konstrukcji wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów jest to, że nabywca, po spełnieniu określonych przesłanek, może od podatku należnego z tytułu nabycia towaru odliczyć podatek naliczony w tej samej kwocie co podatek należny. Dzięki temu wewnątrzwspólnotowe nabycie towaru nie jest obciążone podatkiem VAT, gdyż jest on właściwie zerowy. VAT należny z tytułu WNT staje się co do zasady podatkiem naliczonym podlegającym odliczeniu. W sytuacjach, których WNT nie jest możliwe do zastosowania, nabywca jest zobowiązany do zapłaty podatku należnego.

Legalna definicja wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów stanowi, że jest to nabycie prawa do rozporządzania jak właściciel towarami, które w wyniku dokonanej dostawy są wysyłane lub transportowane na terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium państwa członkowskiego rozpoczęcia wysyłki lub transportu przez dokonującego dostawy, nabywcę towarów lub na ich rzecz³. Upraszczając, WNT występuje wtedy, kiedy nabywca nabywa towary i może nimi rozporządzać jak właściciel, a nabyte towary przemieszczają się z państwa Unii do innego państwa Unii. Potraktowanie danej czynności jako wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów zawsze

wymaga spełnienia dwóch podstawowych warunków:

- 1) podmiot z jednego państwa członkowskiego (nie zawsze musi być podatnikiem VAT) musi nabyć prawo do rozporządzania towarami jak właściciel, a zatem to na rzecz właśnie tego podmiotu musi być dokonana dostawa;
- 2) po nabyciu towarów są przemieszczane na terytorium innego państwa członkowskiego niż państwo wysyłki, przy czym nie ma tu znaczenia, kto faktycznie przewozi towar i na czyje zlecenie jest to czynione, gdyż towary w wyniku dokonanej dostawy mogą być wysyłane lub transportowane przez dokonującego dostawy, nabywcę towarów lub na ich rzecz⁴.

Co więcej, wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów może zostać zastosowane pod warunkiem, że:

- 1) nabywcą towarów jest:
 - a) podatnik podatku od towarów i usług lub podatnik podatku od wartości dodanej⁵, a nabywane towary mają służyć czynnościom wykonywanym przez niego jako podatnika,
 - b) osoba prawna nie będąca podatnikiem, o którym mowa w lit. a;
- 2) dokonujący dostawy towarów jest podatnikiem, o którym mowa w pkt 1 lit. a.

Od powyższych przesłanek istnieje wiele wyjątków, kiedy WNT nie występuje. Wyjątki mają charakter zarówno podmiotowy, jak i przedmiotowy. Przykładowo: WNT nie wystąpi w przypadku nabycia statków szkolnych i badawczych rybołówstwa morskiego czy rolników ryczałtowych dla prowadzonej przez nich działalności rolniczej, jeżeli całkowita wartość wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów na terytorium kraju nie przekroczyła w trakcie roku podatkowego kwoty 50 000 zł.

Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów znajdzie zastosowanie również wtedy, kiedy przedmiotem nabycia są nowe środki transportu, a nabywca lub dokonujący dostawy nie są podatnikami VAT. Ponadto jako WNT jest traktowane przemieszczenie towarów należących do podatnika pomiędzy różnymi państwami członkowskimi. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorstwo X przemieszcza swoje

towary z magazynu w Niemczech do magazynu w Polsce w celu ich sprzedaży w Polsce, to powinno rozpoznać w Polsce wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, a w Niemczech – wewnątrzwspólnotową dostawę towarów. Na marginesie należy zauważyć, że w przypadku przemieszczania towarów istnieje wiele wyjątków, których nie uznaje się za WNT.

Podstawa opodatkowania

W dużym uproszczeniu podstawą opodatkowania przy wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów jest wszystko to, co stanowi zapłatę, którą dokonujący dostawy towarów otrzymał lub ma otrzymać z tytułu sprzedaży, czyli cena końcowa danej transakcji. Dla uściślenia do zapłaty wlicza się dotacje, subwencje i inne dopłaty o podobnym charakterze mające bezpośredni wpływ na cenę towarów. Podstawa opodatkowania obejmuje również:

- 1) podatki, cła, opłaty i inne należności o podobnym charakterze, z wyjątkiem kwoty podatku od wartości dodanej;
- 2) koszty dodatkowe, takie jak prowizje, koszty opakowania, transportu i ubezpieczenia pobierane przez dokonującego dostawy od nabywcy.

Podstawa opodatkowania może być obniżona o kwoty udzielonych po dokonaniu sprzedaży opustów i obniżek cen, wartość zwróconych towarów i opakowań (z pewnymi zastrzeżeniami), zwróconą nabywcy całość lub część zapłaty otrzymaną przed dokonaniem sprzedaży, jeżeli do niej nie doszło, wartość zwróconych kwot dotacji, subwencji i innych dopłat o podobnym charakterze, a nadto wartość opakowania, jeżeli podatnik dokonał dostawy towaru w opakowaniu zwrotnym, pobierając kaucję za to opakowanie lub określając taką kaucję w umowie dotyczącej dostawy towaru.

W przypadku transportu towaru problematyczna jest kwestia zaliczenia kosztów transportu, ponieważ nie w każdym przypadku transport będzie wliczony do podstawy opodatkowania. Dla wyjaśnienia kwestii najlepiej posłużyć się przykładem.

Polska spółka ABC nabyła w Holandii od holenderskiej spółki XYZ towar za kwotę 10 000 euro. Towar został przetransportowany do siedziby polskiej spółki na terytorium Polski, wobec czego ABC powinna rozliczyć wewnątrzwspólnotowe nabycie towaru. Należność za transport wyniosła 800 euro. Możemy rozważyć dwa przypadki:

- 1) transport został zlecony spółce XYZ – wówczas dostawca towaru transportuje go we własnym zakresie, z nim następuje rozliczenie kosztów transportu. Koszty transportu to koszty dodatkowe, które zwiększają podstawę WNT, która wynosi 10 800 euro;
- 2) transport został zlecony zewnętrznej holenderskiej firmie przewozowej – koszt transportu nie zwiększa podstawy opodatkowania, która wynosi cenę towaru 10 000 euro.

Powstanie obowiązku podatkowego

W wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wystawienia faktury przez podatnika podatku od wartości dodanej, nie później jednak niż 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano dostawy towaru będącego przedmiotem wewnątrzwspólnotowego nabycia. Można wyjaśnić to na poniższym przykładzie.

Polska spółka ABC nabyła od czeskiej spółki XYZ towary, które zostały dostarczone do Polski 10 marca 2018 r. Jeżeli czeska spółka:

- 1) wystawiła fakturę w dniu 10 marca 2018 r., to obowiązek podatkowy powstanie w dniu 10 marca 2018 r., czyli w dzień wystawienia faktury;
- 2) wystawiła fakturę w dniu 5 kwietnia 2018 r., to obowiązek podatkowy powstanie w dniu 5 kwietnia 2018 r., czyli w dzień wystawienia faktury;
- 3) wystawiła fakturę w dniu 3 maja 2018 r., to obowiązek podatkowy powstanie w dniu 15 kwietnia 2018 r.;
- 4) w ogóle nie wystawiła faktury, to obowiązek podatkowy powstanie w dniu 15 kwietnia 2018 r.

W przypadku wewnątrzwspólnotowego nabywania towarów wykonywanego w sposób ciągły przez okres dłuższy

niż miesiąc uważa się go za dokonany z upływem każdego miesiąca do czasu zakończenia dostawy tych towarów. Natomiast wpłata zaliczki, zadatku czy dokonanie całości lub części zapłaty przed dokonaniem nabycia towarów nie powoduje powstania obowiązku podatkowego. Identycznie jest w przypadku faktury pro forma, która nie jest w istocie rzeczą fakturą (dokumentem rozliczeniowym). W sytuacji gdy kontrahent wystawi fakturę jeszcze przed dokonaniem dostawy towaru, wówczas zgodnie z zasadą ogólną obowiązek podatkowy powstanie w chwili wystawienia faktury. Może się zdarzyć sytuacja, w której pomimo wystawienia faktury przez kontrahenta faktura nie dotarła do nabywcy. Wówczas polski podatnik powinien ustalić datę powstania obowiązku podatkowego (dzień wystawienia faktury) oraz oszacować podstawę opodatkowania. Może się okazać, że będzie konieczna korekta deklaracji, jednakże powstanie obowiązku podatkowego nie jest zależne od otrzymania faktury, ale od jej wystawienia.

Miejsce opodatkowania

Opodatkowanie wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów powinno mieć miejsce na terytorium państwa członkowskiego, na którym towary znajdują się w momencie zakończenia ich wysyłki lub transportu. Wobec tego, jeżeli polska spółka ABC nabywa towary w Hiszpanii i towary drogą lądową są transportowane kolejno przez Francję i Niemcy do Polski, to opodatkowanie będzie miało miejsce w Polsce.

Od powyższej zasady jest wyjątek, w ramach którego, jeżeli nabywca towarów podał numer identyfikacji podatkowej przyznany mu przez państwo członkowskie dla celów transakcji wewnątrzwspólnotowych inne niż państwo członkowskie, do którego towary są transportowane, wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów uznaje się za dokonane również na terytorium tego państwa członkowskiego, chyba że nabywca udowodni, że wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów:

- 1) zostało opodatkowane na terytorium państwa członkowskiego, na którym towary znajdują się w momencie zakończenia ich wysyłki lub transportu, lub

VAT należny z tytułu WNT staje się co do zasady podatkiem naliczonym podlegającym odliczeniu

- 2) zostało uznane za opodatkowane na terytorium państwa członkowskiego, na którym towary znajdują się w momencie zakończenia ich wysyłki lub transportu, ze względu na zastosowanie procedury uproszczonej w wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej.

Wyjaśniając na przykładzie – jeżeli polska spółka kupiła towar w Hiszpanii od hiszpańskiej spółki, a towary zostały przetransportowane do Niemiec i polska spółka przy transakcji posłużyła się numerem VAT UE nadanym przez Polskę, to opodatkowanie WNT wystąpi w Niemczech (kraj, w którym towary znajdują się w chwili zakończenia transportu) oraz w Polsce (kraj, który nadał nabywcy numer identyfikacyjny). W celu uniknięcia opodatkowania w Polsce spółka powinna wykazać, że nabycie zostało opodatkowane na terenie Niemiec, lub wykazać, że nabycie zostało uznane za opodatkowane na terenie Niemiec ze względu na zastosowanie procedury uproszczonej w transakcji trójstronnej. Natomiast gdyby w omawianym przykładzie polska spółka posłużyła się niemieckim numerem VAT UE (miała rejestrację w Niemczech dla celów podatkowych), to transakcja zostałaby opodatkowana na zasadach ogólnych na terenie Niemiec.

W sytuacji, w której polska spółka nabyłaby towar od spółki niemieckiej, a towary już w chwili nabycia znajdowały się w magazynie niemieckiej spółki na terenie Polski i zostały przetransportowane np. z Gdańska do Łodzi, to w takim przypadku nie wystąpi wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów, pomimo tego że kontrahent pochodzi z Niemiec. Nie zaistnieje przetransportowanie/przesłanie towaru z innego państwa członkowskiego, gdyż towary przemieszczają się w granicach jednego kraju – Polski. Taka transakcja powinna zostać rozpoznana jako krajowa dostawa towarów.

Kiedy sprzedawca nie pochodzi z państwa Unii

Nierzadko zdarza się tak, że na terenie Unii Europejskiej w obrocie gospodarczym działają przedsiębiorcy, którzy nie mają siedziby na terenie Wspólnoty. Przykładowo spółka ze Szwajcarii dokonuje sprzedaży towarów na terenie Unii Europejskiej, które są transportowane z magazynu znajdującego się na Słowacji. Jeżeli zakupu dokona polska spółka i towary zostaną przetransportowane ze Słowacji do Polski, lecz spółka szwajcarska nie jest podatnikiem podatku od wartości dodanej na Słowacji ani w innym kraju Unii, to nie wystąpi WNT. Aby nabywca mógł rozpoznać WNT, szwajcarska spółka musiałaby się postawić unijnym numerem VAT⁶.

Przeliczanie faktur w walucie obcej

W obrocie gospodarczym mającym miejsce w obrębie Unii Europejskiej walutą dominującą jest euro. Polscy przedsiębiorcy dokonujący transakcji z unijnymi kontrahentami co do zasady również posługują się tą walutą. Jednakże rozliczenia z polskimi organami podatkowymi muszą odbywać się

w polskiej walucie. W związku z tym istnieje konieczność przeliczenia należności z faktur w walucie obcej na walutę polską. Zgodnie z ustawą VAT przeliczenia na złote dokonuje się według kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego (np. wystawienia faktury). Podatnik może wybrać sposób przeliczenia tych kwot na złote według ostatniego kursu wymiany opublikowanego przez Europejski Bank Centralny na ostatni dzień poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego; w takim przypadku waluty inne niż euro przelicza się z zastosowaniem kursu wymiany każdej z nich względem euro⁷.

Podsumowanie

W dzisiejszych czasach obrót gospodarczy coraz bardziej zaciera granice terytorialne, a prawodawstwo unijne, jak i państw członkowskich dąży do tego, aby ułatwić przepływ towarów i rozliczenia pomiędzy kontrahentami zagranicznymi. Z drugiej jednak strony każde z państw unijnych stara się zabezpieczyć własne interesy fiskalne, albowiem transakcje unijne korzystają ze specjalnych rozwiązań, które w końcowym efekcie nie generują wpływów z tytułu

podatku od towarów i usług. Stąd też wzmożone kontrole nad tego rodzaju transakcjami oraz konieczność zachowania specjalnych wymogów. Nie warto jednak obawiać się prawa podatkowego, gdyż zrozumienie funkcjonowania unijnego podatku VAT oraz zasad nim rządzących pozwoli przedsiębiorcom bezpiecznie funkcjonować w obrocie międzynarodowym, a przede wszystkim czerpać korzyści z dostępu do wręcz nieograniczonej liczby kontrahentów i towarów.

Paweł Terpiłowski
prawnik, autor bloga
www.sprawnie.com

¹ Dz. U. UE L z 2006 r. nr 347, str. 1 ze zm., dalej zwana „dyrektywą VAT”.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm., dalej zwana „ustawą VAT”.

³ Art. 9 ust. 1 ustawy VAT.

⁴ A. Bartosiewicz, *VAT. Komentarz*, wyd. XII, Warszawa 2018, sip.lex.pl (dostęp: 25.06.2018 r.).

⁵ Polska ustawa VAT posługuje się pojęciem „podatek od towarów i usług”, podczas gdy prawo unijne – podatek od wartości dodanej. Jednakże, jak wskazuje Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 5.01.2016 r. (I SA/Gd 1161/15), oba pojęcia to synonimy, konstrukcja podatku jest tożsama.

⁶ Por. Odpowiedź Pierwszego Urzędu Skarbowego w Radomiu z dnia 23 sierpnia 2004 r., Nr US 24/110/443/394/2004/IW, interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 01 września 2015 r. nr IBPP4/4512-174/15/PK.

⁷ Art. 31a ust. 1 ustawy VAT.

Obowiązki podatkowe polskich przedsiębiorców

Orzeczenia TSUE

Błażej Skiba

Wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu (dalej „**TSUE**”, „**Trybunał**”) mają ogromne znaczenie dla praktyki stosowania prawa UE, w tym w szczególności prawa podatkowego. Na co dzień podatnicy nie zdają sobie sprawy z tego, że osiągnięcie rozwiązań w prawie podatkowym, przyjmowanych dziś jako coś naturalnego, w rzeczywistości jest efektem praktyki orzeczniczej TSUE.

Polski podatnik ma możliwość powoływania się na wyroki TSUE zarówno w postępowaniu prowadzonym przez organy Krajowej Administracji Skarbowej, jak i w postępowaniach sądowych. Oczywiście wyłącznie wtedy, kiedy stan faktyczny i zagadnienie prawne, na które powołuje się podatnik, odpowiada temu, jakie było przedmiotem materii rozpatrywanych przez Trybunał.

Pytanie prejudycjalne do TSUE

Zgodnie z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej „**TFUE**”) sądy państw członkowskich Unii Europejskiej mogą zwrócić się do TSUE z pytaniami dotyczącymi „wykładni Traktatów, ważności i wykładni aktów

przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii”.

Interpretacja prawa unijnego jest dokonywana w sposób zdecentralizowany; oznacza to, że sądy krajowe poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej, rozstrzygając sprawę, która jest regulowana prawem unijnym, winny samodzielnie dokonywać jej interpretacji. Jednakże ostateczną kompetencję w tym zakresie posiada TSUE.

Istotą instytucji pytania prejudycjalnego jest zapewnienie jednolitej interpretacji prawa unijnego na terytorium Wspólnoty. Orzeczenia Trybunału wywołują skutek *ex tunc*, czyli mają moc wsteczną. Ich interpretacja jest zatem dokonywana od momentu rozpoczęcia obowiązywania danej regulacji unijnej. Równocześnie, bazując na zasadzie spójności i jednolitości prawa wspólnotowego, wyroki TSUE interpretujące dane przepisy w wyroku w sprawie prejudycjalnej mają skutek we wszystkich państwach członkowskich UE.

W tym miejscu należy zauważyć, że w drodze pytań prejudycjalnych zadawanych przez poszczególne sądy państw członkowskich została wypracowana koncepcja pierwszeństwa prawa wspólnotowego nad prawem krajowym, co oznacza, że podatnicy mogą powoływać się bezpośrednio na regulacje unijne w przypadku, kiedy są one sprzeczne z prawem stanowionym na poziomie UE.

Zgodnie z art. 267 akapit drugi TFUE każdy sąd państwa członkowskiego może zwrócić się do TSUE z pytaniem prejudycjalnym, jeżeli uzna, że decyzja w danej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku. Natomiast w myśl akapitu trzeciego tego artykułu sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, **jest zobowiązany zadać pytanie prejudycjalne, jeżeli w sprawie przed nim zawisł takie pytanie się pojawi.**

W takich okolicznościach – tj. w sytuacjach, kiedy sprawy zawisły przed sądami krajowymi, których orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu – zapadły orzeczenia TSUE będące przedmiotem niniejszego artykułu. Mają one istotne znaczenie dla interpretacji przepisów podatkowych przez organy, jak i sądy administracyjne, a tym samym

zasadniczo wpływają na obowiązki podatkowe przedstawicieli sektora MŚP w Polsce.

Wyrok w sprawie C-8/17

W pierwszej kolejności warto przyjrzeć się wyrokowi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie C-8/17 Biosafe – Indústria de Reciclagens SA przeciwko Flexipiso – Pavimentos SA. Gdy w wyniku decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego uzupełniająca kwota VAT została wpłacona do skarbu państwa i uwzględniona w korektach pierwotnych faktur, to podatnik powinien mieć prawo do ich uwzględnienia i skorzystania z prawa do odliczenia VAT, nawet w przypadku gdy termin na złożenie przedmiotowych korekt już minął – wynika z treści ww. wyroku Trybunału.

Postępowanie główne

W latach 2008–2010 Biosafe sprzedała na rzecz Flexipiso, która była czynnym podatnikiem VAT, towary, stosując obniżoną stawkę VAT w wysokości 5%. Następnie, w wyniku przeprowadzonej kontroli, portugalski organ podatkowy uznał, że należało zastosować podstawową stawkę VAT w wysokości 21%, i wezwał do pokrycia należności podatkowej VAT.

Biosafe zapłaciła wskazaną przez organ podatkowy kwotę i zażądała jej zwrotu od Flexipiso, kierując do niej noty obciążeniowe. Flexipiso odmówiła zapłaty żądanej uzupełniającej kwoty VAT, bazując na fakcie, że nie mogła dokonać odliczenia podatku. Swoją odmowę motywowała tym, że czteroletni termin przewidziany w prawie portugalskim w odniesieniu do transakcji dokonywanych do października 2008 r. już minął, oraz tym, że nie jest ona zobowiązana do ponoszenia konsekwencji błędu, za który jedynym odpowiedzialnym była Biosafe.

W wyniku tej odmowy Biosafe wniosła skargę w celu zasądzenia od Flexipiso zwrotu kwoty zapłaconej przez Biosafe,

powiększonej o odsetki za zwłokę, a następnie skargę kasacyjną w wyniku oddalenia jej przez sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy Portugalii (Supremo Tribunal de Justiça) wskazał, że istnieje wątpliwość co do pytania, czy dyrektywa VAT oraz zasada neutralności podatkowej sprzeciwiają się przepisom krajowym, z których wynika, że w okolicznościach takich jak te w postępowaniu głównym, termin, w ciągu którego nabywca może dokonać odliczenia uzupełniającej kwoty VAT, rozpoczyna się od daty wystawienia pierwotnych faktur, a nie od daty wystawienia lub otrzymania dokumentów korygujących. Zdaniem tego sądu istniała także wątpliwość, czy w takich okolicznościach nabywca może odmówić zapłaty uzupełniającej kwoty VAT ze względu na brak możliwości odliczenia.

Stanowisko Trybunału

TSUE w przedmiotowym wyroku wskazał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału (wskazując przy tym na wyrok z dnia 21 marca 2018 r., Volkswagen, C-533/16, EU:C:2018:204, pkt 39 oraz przytoczone tam orzecznictwo): „(...) prawo do odliczenia przewidziane w art. 167 i nast. dyrektywy VAT stanowi integralną część mechanizmu VAT i co do zasady nie podlega ograniczeniu. W szczególności prawo to przysługuje w sposób bezpośredni w stosunku do całego podatku obciążającego transakcje powodujące naliczenie podatku”.

Zdaniem Trybunału wspólny system VAT gwarantuje neutralność wszelkiej działalności gospodarczej w zakresie obciążeń podatkowych bez względu na cel czy rezultaty tej działalności pod warunkiem, że działalność ta co do zasady sama podlega opodatkowaniu VAT.

TSUE stwierdził ponadto, że prawo do odliczenia przewidziane w dyrektywie VAT (art. 167 i n.) stanowi integralną część mechanizmu VAT i co do zasady nie podlega ograniczeniu. W szczególności prawo to przysługuje w sposób bezpośredni w stosunku do całego podatku obciążającego transakcje powodujące naliczenie podatku. Jednak żeby skorzystać z prawa do odliczenia naliczonego podatku VAT, należy spełnić

również wymogi lub przesłanki o charakterze zarówno materialnym, jak i formalnym.

Jeżeli chodzi zaś o zasady wykonywania do odliczenia podatku naliczonego, które odpowiadają wymogom lub przesłankom o charakterze formalnym dyrektywy VAT, to podatnik w celu dokonania odliczenia musi posiadać fakturę sporządzoną zgodnie z regulacjami zawartymi w tej dyrektywie.

Zdaniem TSUE wynika z tego, że prawo do odliczenia VAT powstaje w momencie, gdy podatek staje się wymagalny, a wykonanie tego prawa z zasady jest możliwe dopiero w momencie wejścia podatnika w posiadanie faktury. Natomiast regułą jest to, że prawo do odliczenia jest wykonywane w tym samym okresie, w którym powstało, to znaczy z chwilą, gdy podatek stał się wymagalny. Niemniej jednak, zdaniem TSUE, podatnik może zostać upoważniony do dokonania odliczenia VAT nawet w takim przypadku, kiedy nie wykonał swego prawa w okresie, w którym prawo to powstało, z zastrzeżeniem spełnienia przesłanek i zasad ustalonych przez prawo krajowe.

TSUE zwrócił jednak uwagę, że możliwość wykonywania prawa do odliczenia VAT bez ograniczenia w czasie byłaby sprzeczna z zasadą pewności prawa bazującą na tym, że podatnik nie może być w nieskończoność narażony na kwestionowanie jego sytuacji podatkowej w zakresie jego praw i obowiązków względem organów podatkowych. Ponadto Trybunał zauważył, że termin zawity, którego upływ wiąże się z sankcją w postaci utraty prawa do odliczenia VAT dla niewystarczająco starannego podatnika, który nie zgłosił odliczenia podatku naliczonego, nie może zostać uznany za niezgodny z systemem ustanowionym na mocy dyrektywy VAT.

Jednakże TSUE zaznaczył, że biorąc pod uwagę fakt, iż **odmowa przyznania prawa do odliczenia stanowi wyjątek od stosowania zasady podstawowej, jaką jest istnienie takiego prawa**, właściwe organy podatkowe są zobowiązane wykazać w sposób prawnie wymagany, że zostały spełnione obiektywne przesłanki wykazujące istnienie oszustwa lub nadużycia, które uzasadniają tę odmowę. Następnie do sądów krajowych należy kontrola, czy odnośne

organy podatkowe wykazały istnienie takich obiektywnych przesłanek.

TSUE odnosząc się do stanu faktycznego będącego podstawą wyroku, wskazał, że w okolicznościach opisanych powyżej jego zdaniem Flexipiso obiektywnie nie miała możliwości wykonać swojego prawa do odliczenia przed korektą VAT dokonaną przez Biosafe, **wcześniej nie dysponowała bowiem dokumentami korygującymi pierwotne faktury i nie wiedziała, że należna jest uzupełniająca kwota VAT.**

Bazując na tak zakreślonym stanie faktycznym, Trybunał rozstrzygnął, że: „Boviem dopiero w wyniku tej korekty materialne i formalne przesłanki dające prawo do odliczenia VAT zostały spełnione i w konsekwencji Flexipiso mogła wnieść o uwolnienie od ciężaru VAT należnego lub zapłaconego zgodnie z dyrektywą VAT oraz zasadą neutralności podatkowej. W konsekwencji ze względu na to, że Flexipiso nie wykazała braku staranności przed otrzymaniem not obciążeniowych, oraz wobec braku nadużycia lub zmywu z Biosafe o znamionach oszustwa **termin, który rozpoczął bieg od dnia wystawienia pierwotnych faktur i który dla niektórych transakcji upłynął przed dokonaniem tej korekty, nie może zostać skutecznie przeciwstawiony prawu do zwrotu VAT**”.

TSUE zawyrokował, że **nie można ograniczać prawa do odliczenia VAT, gdy podatnik nie miał faktycznej możliwości skorzystania z prawa do odliczenia**, jak ma to miejsce w przypadku nieotrzymania faktur korygujących w terminie. Jednym z warunków prawa do odliczenia VAT jest bowiem posiadanie prawidłowo wystawionej faktury lub faktury korygującej. Warto wskazać, że przedmiotowy wyrok winien mieć istotny wpływ zarówno na kształt orzecznictwa polskich sądów administracyjnych, jak i na decyzje podejmowane przez organy podatkowe, a tym samym na sytuację samych podatników.

Wyrok C-30/17

Innym wyrokiem, któremu warto się przyjrzeć, jest wyrok TSUE z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie C-30/17 Dyrektor Izby Celnej w Poznaniu przeciwko Kompanii

Piwowarskiej SA w Poznaniu, dotyczący akcyzy od piwa smakowego. Dosłódzenie po zakończeniu procesu fermentacji gotowego piwa syropem, cukrem, miodem bądź aromatami nie wpływa na stawkę akcyzy – takie wnioski płyną z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 maja 2018 r. zapadłego na kanwie sporu pomiędzy Kompanią Piwowarską i Dyrektorem Izby Celnej w Poznaniu (obecnie Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu).

Istota sporu

Regulacje polskiej ustawy o podatku akcyzowym stanowią, że podstawą opodatkowania piwa jest liczba hektolitrów gotowego wyrobu na 1 stopień Plato. Natomiast podstawą opodatkowania przedmiotowego napoju jest liczba hektolitrów gotowego wyrobu na 1 stopień Plato. Jednocześnie za 1 stopień Plato uważa się ułamek masowy o wartości 1 procent m/m ekstraktu brzożki podstawowej (półproduktu stosowanego przy produkcji piwa), obliczony na podstawie zawartości alkoholu oraz zawartości ekstraktu rzeczywistego w gotowym wyrobie.

W wyniku fermentacji jedna część ekstraktu przekształca się w alkohol i dwutlenek węgla, natomiast druga pozostaje w piwie. Stąd wniosek, że im większa jest zawartość ekstraktu rzeczywistego w piwie gotowym, tym większa będzie podstawa opodatkowania, a w konsekwencji kwota akcyzy do zapłaty będzie wyższa.

W procesie produkcji piw smakowych ekstrakt po zakończeniu procesu fermentacji jest uzupełniany dodatkowymi składnikami, takimi jak syrop cukrowy lub substancje smakowe (aromatyczne), które to zwiększają ekstrakt rzeczywisty w piwie gotowym.

Natomiast spór w przedmiotowej sprawie, w której pytanie prejudycjalne zadał Naczelny Sąd Administracyjny (sygn. I GSK 588/15), dotyczył rozstrzygnięcia, czy przy ustalaniu podstawy opodatkowania piw smakowych podatkiem akcyzowym należy wziąć pod uwagę zawartość ekstraktu rzeczywistego gotowego produktu z uwzględnieniem ekstraktu pochodzącego z dodanych,

po zakończeniu fermentacji, substancji smakowych, czy też ekstrakt z dodanych substancji należy pominąć.

Należy jednocześnie wskazać, że przedmiotowy problem nie istnieje przy określeniu opodatkowania podatkiem akcyzowym piw tradycyjnych, ponieważ przy ich produkcji nie dodaje się dodatkowych substancji słodzących/aromatycznych, które zwiększają liczbę stopni Plato, a tym samym podstawę opodatkowania.

Postępowanie główne

W pierwotnej deklaracji podatkowej Kompania Piwowarska określiła kwotę podatku akcyzowego należnego od sprzedaży piwa smakowego, uwzględniając składniki dodane do piwa **po zakończeniu procesu fermentacji**. Spółka zapłaciła obliczony na tej podstawie podatek akcyzowy.

Następnie Spółka wystąpiła do organu z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty w podatku akcyzowym z tytułu sprzedaży piwa smakowego, wywodząc, że zastosowany w tej pierwotnej deklaracji sposób obliczania stopni Plato w jej piwach smakowych był niewłaściwy. Zdaniem Kompanii Piwowarskiej w wyrobie gotowym cukier należało odjąć od ekstraktu rzeczywistego piwa.

Fiskus nie zgodził się ze stanowiskiem Kompanii, oddalając jednocześnie wnioski o stwierdzenie nadpłaty. Spółka zaskarżyła tę decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, który uchylił decyzję Dyrektora Izby Celnej. Organ nie zgadzając się ze stanowiskiem WSA w Poznaniu, złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Naczelną Sąd Administracyjny powziął wątpliwości odnośnie do wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 92/83 (będącej podstawą harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych w Unii Europejskiej). Postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym: „Czy w świetle art. 3 ust. 1 oraz celów dyrektywy [92/83] przy ustalaniu podstawy opodatkowania piw smakowych według skali Plato należy wziąć pod uwagę zawartość ekstraktu rzeczywistego gotowego produktu z uwzględnieniem ekstraktu pochodzącego z dodanych, po zakończeniu fermentacji, substancji smakowych, czy też z ich pominięciem?”.

Stanowisko Trybunału

TSUE zauważył, że stopnie Plato, w których określa się ekstrakt w brzeczce podstawowej użytej do fermentacji,

określają cały zbiór produktów gotowych powstałych z tej brzeczki **niezależnie od tego, czy jest to piwo tradycyjne, czy też piwo smakowe**. Natomiast analiza kontekstowa w ramach dyrektywy 92/83 potwierdza, że obliczanie stopni Plato piwa smakowego nie może uwzględniać substancji smakowych i syropu cukrowego dodanych po zakończeniu procesu fermentacji.

Trybunał stwierdził także, że taką interpretację wspiera również analiza celów, jakim służy reżim prawny ustanowiony przez dyrektywy 92/83 i 92/84, które mają na celu ustanowienie minimalnego poziomu podatku akcyzowego na hektolitr piwa, niezależnie od tego, czy jest to piwo smakowe, czy też tradycyjne. Wysokość podatku różnie zaś w miarę wzrostu zawartości alkoholu. Przewidziany przez te dyrektywy podatek akcyzowy ma zatem **na celu opodatkowanie spożywanego alkoholu**.

W konsekwencji TSUE potwierdzając wcześniejszą opinię rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, którą opublikowano 1 lutego 2018 r., zawyrokował, że:

„Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych należy interpretować w ten sposób, **że przy ustalaniu podstawy opodatkowania piw smakowych według skali Plato należy wziąć pod uwagę ekstrakt brzeczki podstawowej, nie uwzględniając przy tym substancji smakowych i syropu cukrowego dodanych po zakończeniu fermentacji**”.

Wyrok Trybunału powinien mieć istotne znaczenie dla przedsiębiorców z branży piwowarskiej, którzy dotychczas opodatkowywali piwa smakowe z uwzględnieniem ich substancji słodzących, tym samym znacznie zwyżając kwotę podatku do zapłaty.

Błażej Skiba

Tax Consultant, Praktyka Podatkowa
Domański Zakrzewski Palinka sp. k.

Zwalczanie zatorów płatniczych w Polsce

Inicjatywa MPiT

Wojciech Jeliński

Mija już siódmy rok od czasu, gdy zaczęła obowiązywać dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych¹. Głównym jej celem było ograniczenie problemu zatorów płatniczych w stosunkach gospodarczych poprzez wprowadzenie rozwiązań służących wierzycielom, m.in. przy ustalaniu korzystniejszych warunków zapłaty. Poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej wprowadziły w swoich porządkach prawnych zróżnicowane rozwiązania.

Na gruncie prawa polskiego powyższa dyrektywa została wdrożona w postaci ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych². Ustawa ta wprowadziła dużo korzystnych dla wierzycieli rozwiązań, m.in.:

- ustanowienie co do zasady 60 dni jako maksymalnego terminu zapłaty w transakcji handlowej,
- roszczenie o zapłatę kwoty 40 euro rekompensaty w przypadku uchybienia terminowi płatności przez dłużnika,
- nowy rodzaj ustawowych odsetek – odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych, które są najwyższymi odsetkami ustawowymi,
- wprowadzenie zasady, zgodnie z którą po upływie 30 dni od spełnienia świadczenia wierzycielowi należą się odsetki ustawowe, pomimo że termin zapłaty ustalony przez strony jest dłuższy („kredyt kupiecki”).

Porównanie rozwiązań prawnych w innych krajach UE

Warto podkreślić, że wdrożenie dyrektywy 2011/7/UE w państwach Unii Europejskiej następowało z pewnymi

modyfikacjami w stosunku do podstawowych rozwiązań w niej przewidzianych.

We Francji termin zapłaty w transakcjach handlowych wynosi co do zasady 30 dni, z możliwością jego wydłużenia do maksymalnie 60 dni. Podstawowy termin jest więc krótszy niż w prawie polskim, a ponadto ustanowiony jest maksymalny termin, którego nie można przekroczyć. Jest jeden wyjątek od tej zasady, gdy istnieje możliwość wydłużenia terminu do 90 dni, ale dotyczy on tylko transakcji dostawy towarów eksportowanych poza UE, przy czym przywilej ten nie może być stosowany przez duże przedsiębiorstwa. Ponadto w branży transportowej obowiązuje sztywny 30-dniowy termin zapłaty bez możliwości jego wydłużenia.

We francuskim kodeksie handlowym za nieprzestrzeganie przepisów o terminach zapłaty są przewidziane kary finansowe:

- do 75 tys. euro w przypadku osób fizycznych,
- do 2 mln euro w przypadku osób prawnych.

Informacja o nałożonych karach jest dodatkowo publikowana na koszt ukarane go.

Bardzo dużej ingerencji w umowy między przedsiębiorcami dokonała **Holandia**. Przy wdrożeniu dyrektywy 2011/7/UE wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym, jeżeli umowa zawarta przed 1 lipca 2011 r. przewidywała termin zapłaty dłuższy niż 60 dni, **to termin ten z mocy prawa uległ skróceniu do 30 dni**. Takie rozwiązanie nie tylko ingerowało w swobodę umów, ale i drastycznie skróciło ustalone przez strony terminy zapłaty, w związku z czym duża część roszczeń stała się praktycznie wymagalna.

W 2017 r. Holandia wprowadziła dodatkowe rozwiązanie, zgodnie z którym

duże podmioty nie mogą ustalić dłuższego niż 60 dni terminu zapłaty. Ponadto, podobnie jak w Polsce, po upływie 30 dni można domagać się odsetek za tzw. kredyt kupiecki. Różnica przejawia się w terminie przedawnienia takich odsetek. W Polsce wynosi on co do zasady 3 lata, w Holandii jest to aż 5 lat.

W Irlandii funkcjonuje, przyjęta również w Polsce, rekompensata za koszty odzyskiwania należności. O ile w Polsce jest to stała kwota 40 euro, o tyle prawo irlandzkie przewiduje trzy stopnie takiej rekompensaty, zależne od wysokości należności głównej:

- 40 euro – gdy należność główna nie przekracza 1000 euro,
- 70 euro – w przypadku należności pomiędzy 1000 a 10 000 euro,
- 100 euro – w przypadku należności przekraczających 10 000 euro.

Wielka Brytania w 2017 r. wprowadziła obowiązek publikowania przez niektóre podmioty sprawozdań o ich praktykach płatniczych. Sprawozdania takie są publikowane dwa razy w roku. Obowiązkiem tym są objęte duże przedsiębiorstwa. Publikowane sprawozdania zawierają takie informacje, jak ustalone warunki płatności, procedury rozstrzygnięcia sporów dotyczących płatności, średni czas konieczny do zapłaty danych faktur czy też procent faktur niezapłaconych w terminie.

Problem zatorów płatniczych w Polsce

Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych na pewno znacznie polepszyła sytuację wierzycieli, ale nie wyeliminowała problemu zatorów płatniczych. Z opublikowanego w kwietniu 2018 r. raportu Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii „Zatory płatnicze w Polsce. Zielona Księga”

wynika, że zatory płatnicze to w naszym kraju problem o bardzo dużej skali. **Aż 80–90% przedsiębiorstw w Polsce deklaruje, że ma problemy z nieterminowymi płatnościami**³. Średnio na każde 1000 zł należne z tytułu dostaw towarów lub wykonanych usług 223 zł jest zapłacone w terminie późniejszym.

Problemy z zatorami płatniczymi składają się oczywiście na płynność finansową samego przedsiębiorstwa. Często słyszy się o „łańcuchu zadłużeń” – jeżeli jeden podmiot nie otrzymuje należnych mu pieniędzy, to nie ma on również środków, za które mógłby spełnić własne zobowiązania wobec innego podmiotu. Ten z kolei ma ten sam problem w stosunku do kolejnego. Bardzo często problemy finansowe przedsiębiorców wynikają właśnie z tego, że nie otrzymują oni na czas należnych im pieniędzy.

Przyczyny zatorów płatniczych są różne. Opóźnienie w płatności może wynikać właśnie z powodu „łańcucha zadłużeń” albo z sytuacji, w której przedsiębiorca toczy spór o właściwe wykonanie umowy. Jak wynika z raportu MPiT, zdarzają się jednak również sytuacje, w których przedsiębiorstwo wręcz opiera swoje funkcjonowanie na strategii nieterminowych płatności⁴.

Dominująca strona kontraktu często również wymusza na kontrahentach zaakceptowanie długich terminów płatności, które nie mają uzasadnienia w jej aktualnej sytuacji gospodarczej. Jak wynika z badania „Europejski Raport Płatności 2017”, ponad połowa polskich przedsiębiorstw oświadczyła, że **została zmuszona** do zaakceptowania wydłużonych terminów płatności⁵.

Jak widać, skala problemów z zatorami płatniczymi jest ogromna. Dlatego Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii uruchomiło specjalne konsultacje z przedsiębiorcami dotyczące propozycji zmian w przepisach⁶. W ramach konsultacji każdy mógł zgłosić swoje propozycje, których celem była pomoc w rozwiązaniu zatorów płatniczych.

Propozycje zmian w prawie

Ministerstwo przedstawiło również kilka swoich propozycji. Sugerowane zmiany

w przepisach miałyby dotyczyć siedmiu zagadnień

1) Zwiększenie uprawnień wierzyciela w transakcjach handlowych

Uregulowanie zasadniczego 60-dniowego terminu zapłaty w transakcjach handlowych nie jest jeszcze gwarancją, że wierzyciel otrzyma zapłatę na czas. Ponadto termin ten nie musi być stosowany obligatoryjnie – ustawa dopuszcza jego wydłużenie, ale pod warunkiem, że termin ten nie jest rażąco nieuczciwy wobec wierzyciela. Stwierdzenie takiej rażącej nieuczciwości w praktyce może nastąpić dopiero w postępowaniu sądowym, przy czym ciężar wykazania rażącej nieuczciwości leży po stronie wierzyciela – zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z przepisów postępowania cywilnego.

MPiT proponuje aż cztery zmiany dotyczące tego rozwiązania. Po pierwsze, przerwienie na dłużnika ciężaru dowodu na okoliczność, że termin wskazany w umowie jest rażąco nieuczciwy. Wówczas to dłużnik musiałby się bronić i udowodnić, że przyjęty w umowie termin jest uczciwy i odpowiedni dla potrzeb danej umowy.

Po drugie, proponowana jest zmiana dotycząca sposobu obliczania terminu na stwierdzenie rażącej nieuczciwości ustalonego terminu zapłaty. Obecnie wynosi on 3 lata, licząc od dnia zawarcia umowy. Z punktu widzenia wierzyciela jest to rozwiązanie niekorzystne, ponieważ po 3 latach od zawarcia umowy nadal może on pozostawać w relacjach biznesowych z dłużnikiem, a konflikt na tle umowy może wynikać w późniejszym czasie. Dlatego propozycja MPiT, aby trzyletni termin liczyć od dnia **zakończenia umowy**, jest propozycją zdecydowanie korzystniejszą dla wierzycieli. Taka zmiana uwzględniałaby również specyfikę kontraktów gospodarczych, które często są planowane jako długoletnie przedsięwzięcia. Dodatkowo dłużnik przy zawieraniu umowy musiałby liczyć się z tym, że wierzyciel może powziąć przeciwko niemu działania, nawet gdy umowa zostanie już wykonana. To również przyczyniałoby się do ustalania w umowach adekwatnych terminów zapłaty.

Po trzecie, zmiana wprowadzała by bezwzględną nieważność zapisów

umownych, na podstawie których dana strona zrzekałaby się roszczenia o ustalenie, że termin zapłaty ustalony w umowie jest rażąco nieuczciwy.

Po czwarte, sugerowane jest wprowadzenie możliwości odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia w przypadku, gdy określony w niej termin zapłaty przekracza 120 dni. Byłoby to jednoznaczne z odstąpieniem od umowy z winy dłużnika.

2) Podwyższenie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności

Obecne rozwiązania mające na celu zadośćuczynienie wierzycielowi za opóźnienie w zapłacie – odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz równowartość kwoty 40 euro – nie są wystarczające w przypadku, gdy wierzycielem jest przedsiębiorca z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP), zaś dłużnikiem duży przedsiębiorca lub podmiot publiczny. Dla podmiotów MŚP opóźnienia w płatnościach są bardziej uciążliwe, ponieważ odbiera to im źródło finansowania dalszej działalności. Dlatego w przypadku takich „asymetrycznych” transakcji handlowych jest proponowane wprowadzenie dodatkowej należności przysługującej od dłużnika, np. kwoty uzależnionej od wartości przedmiotu umowy.

3) Wprowadzenie nowych typów czynów nieuczciwej konkurencji

W ocenie MPiT ustalanie zbyt odległych terminów zapłaty powinno być uznane za czyn nieuczciwej konkurencji. Definicja takiego czynu znajduje się w art. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁷. Czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta.

Uznanie narzucania nadmiernie długich terminów zapłaty za czyn nieuczciwej konkurencji spowodowałoby możliwość dochodzenia przez wierzyciela stosownego odszkodowania. Ponadto wprowadzenie nieuczciwych terminów zapłaty zostałoby uznane za praktykę ograniczającą konkurencję i nadużywanie pozycji dominującej, co rodziłoby również sankcje publicznoprawne, nakładane przez prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

4) Publikowanie informacji o praktykach płatniczych

W Zielonej Księdze Ministerstwo zaproponowało również wprowadzenie całkowicie nowego w prawie polskim rozwiązania, polegającego na obowiązku publikacji informacji związanych z dokonywaniem płatności przez przedsiębiorców. Rozwiązanie takie zostało już przyjęte w Wielkiej Brytanii.

Obowiązek publikacji miałby obejmować dwa rodzaje informacji: dane o terminach, w których przedsiębiorca sam reguluje swoje zobowiązania, oraz dane o terminach, w których otrzymuje płatności od swoich kontrahentów. Publikacja takich danych znacznie przyczyniłaby się do zidentyfikowania kontrahentów, którzy nie dokonują płatności w terminie pomimo tego, że mają na swoim koncie odpowiednie środki.

Wzorem Wielkiej Brytanii obowiązek publikowania informacji obejmowałby grupę największych funkcjonujących na rynku podmiotów prywatnych oraz wszystkie podmioty publiczne. Wprowadzenie takiego obowiązku byłoby całkowicie nowym rozwiązaniem, które mogłoby pomóc przedsiębiorcom również na etapie weryfikacji potencjalnego kontrahenta.

5) Transakcje z podmiotem publicznym

Obecnie w transakcjach handlowych, których stroną jest podmiot publiczny, termin zapłaty wynosi zasadniczo 30 dni z możliwością jego przedłużenia do 60 dni. Ministerstwo w takich transakcjach chciałoby wprowadzić maksymalny 30-dniowy termin płatności bez możliwości jego przedłużenia. Wyjątkiem miałyby być transakcje z podmiotami leczniczymi, w których nadal

dopuszczalne byłoby wydłużenie terminu zapłaty do 60 dni.

6) Termin zapłaty w transakcjach między przedsiębiorcami

Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych dla transakcji, w których nie uczestniczą podmioty publiczne, przewiduje zasadę, że termin zapłaty przewidziany w umowie nie może być dłuższy niż 60 dni liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi⁸. Termin ten może jednak być dłuższy, o ile nie jest on dla wierzyciela rażąco nieuczciwy.

Ministerstwo proponuje rozwiązanie, na podstawie którego terminem maksymalnym byłby termin 60 dni, bez możliwości jego dalszego przedłużenia. W przypadku gdy w umowie termin zapłaty wynosiłby więcej niż 60 dni, takie ustalenie byłoby prawnie bezskuteczne. Wówczas zawsze obowiązywałby termin ustawowy 60 dni.

7) Wprowadzenie sankcji publicznoprawnych

Wobec dłużników, którzy celowo nie wywiązują się z płatności w określonych terminach, rozważane jest wprowadzenie kar finansowych. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już we Francji. Ministerstwo nie wskazało natomiast, jakie przesłanki miałyby decydować o nałożeniu takiej sankcji. Kluczowe dla decyzji o nałożeniu kary finansowej na dany podmiot mogłyby tu być dane o praktykach płatniczych przedsiębiorstw, które zostały omówione w pkt 4. Ujawnione dane pozwoliłyby na zidentyfikowanie tych podmiotów, które nie wywiązują się ze swoich zobowiązań pomimo faktu, że same nie mają problemów z otrzymaniem zapłaty.

Podsumowanie

Pomimo istnienia rozwiązań pozwalających wierzycielom na ustalenie w umowach korzystnych warunków płatności oraz instytucji mających na celu zniechęcenie dłużników do opóźnień w płatnościach, problem zatorów płatniczych w Polsce nadal jest powszechny, a skala zjawiska ogromna. Dobrze zatem, że MPiT zauważyło potrzebę wprowadzenia dodatkowych uregulowań prawnych, które mogłyby polepszyć sytuację przedsiębiorców zmagających się z nieterminowymi płatnościami.

Proponowane zmiany wydają się potrzebne, chociaż na pewno nie wyeliminują całkowicie problemu zatorów płatniczych. Interesującym pomysłem jest zwłaszcza wprowadzenie obowiązku publikowania przez przedsiębiorców informacji o praktykach płatniczych. Takie informacje na pewno pozwoliłyby zidentyfikować podmioty, które opóźniają się z płatnościami, a tym samym przyczyniłyby się do oceny wiarygodności danego podmiotu na rynku gospodarczym.

Ministerstwo podkreśla, że sugerowane przez nie rozwiązania to tylko propozycje, i zachęca wszystkich przedsiębiorców do kontaktu w celu zgłaszania własnych propozycji lub dyskusji na temat propozycji zawartych w Zielonej Księdze. Jakie wnioski wypłyną z tych konsultacji, dowiemy się zapewne już niedługo.

Wojciech Jeliński

aplikant radcowski
Sienkiewicz i Zamroch. Radcowie
Prawni Spółka Partnerska
www.radcowie.biz
www.pozewzafaktury.pl

¹ Dz. Urz. UE. L z 2011 2, Nr 48, s. 1.

² Dz.U. z 2016 r. poz. 684 ze zm.

³ „Zatory płatnicze w Polsce. Zielona Księga”, s. 8.

⁴ „Zatory płatnicze w Polsce. Zielona Księga”, s. 10.

⁵ Europejski Raport Płatności 2017, Polska, Intrum Iustitia, s. 6.

⁶ <http://www.mpit.gov.pl/strony/aktualnosci/ruszajakonsultacje-z-przedsiębiorcami-ws-zatorów-płatniczych/>.

⁷ Dz.U. z 2018 r. poz. 419.

⁸ Art. 7 ust. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Nowy instrument finansowania innowacyjnych projektów – Fundusz gwarancyjny POIR

W Banku Gospodarstwa Krajowego powstał Fundusz Gwarancyjny wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw – nowy instrument oferujący szerokie możliwości finansowania innowacyjnych projektów. Oferowany produkt to bezpłatna gwarancja Biznesmax z dotacją na spłatę odsetek, która zabezpiecza spłatę kredytów przeznaczonych na sfinansowanie projektów inwestycyjnych. Bezpośrednie korzyści, jakie odnosi przedsiębiorca korzystający z kredytu objętego gwarancją, to brak opłaty prowizyjnej oraz dopłata do odsetek.

Gwarancja jest formą niepieniężnej pomocy publicznej dla firm – jej wartość oblicza się z zastosowaniem korzystnej dla przedsiębiorców metodologii (jako ekwiwalent dotacji brutto, który stanowi zaledwie ułamek wartości otrzymanej gwarancji). Ze względu na brak opłaty prowizyjnej finansowanie zabezpieczone gwarancją Biznesmax przy kwocie kredytu wynoszącej np. 3,75 mln zł daje w porównaniu z gwarancją *de minimis* ok. 45 tys. zł oszczędności.

Do tego każdy przedsiębiorca, który prawidłowo wykorzysta kredyt z gwarancją, może liczyć na dodatkowe wsparcie w formie dotacji refundującej zapłacone odsetki za okres pierwszych trzech lat kredytowania. Możliwość skorzystania z tego instrumentu mają przedsiębiorcy z sektora MŚP, którzy spełnią co najmniej jedno z 15 kryteriów. Jednym z nich jest uzyskana wcześniej pomoc finansowa w ramach programów wspierających innowacyjność. Nie jest to jednak kryterium kluczowe.

Gwarancja jest komplementarna z dotacją i może być stosowana:

- jako wsparcie uzupełniające w zakresie wydzielonych kosztów projektu inwestycyjnego, w tym sfinansowanie fazy wdrożeniowej projektu

po zakończeniu jego fazy badawczej lub przedwdrożeniowej;

- samodzielny instrument gwarantujący spłatę kredytu finansującego rozwój i innowacje.

Dzięki gwarancji przedsiębiorcy mogą zmniejszyć koszty kredytu, finansować koszty towarzyszące oraz kapitał obrotowy, koszty poniesione przed złożeniem wniosku oraz koszty w kwotach brutto (z VAT). Oprócz tego mają możliwość uzyskania lepszych warunków kredytowania w porównaniu ze standardową ofertą banku.

Instrument jest dofinansowany z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Szczegółowe informacje na temat oferty BGK oraz listę banków kredytujących znajdują Państwo na stronie internetowej www.bgk.pl – zakładka „Gwarancja BIZNESMAX z dotacją” lub pod numerem telefonu: (22) 522 91 91.

B2B Wood Meetings 2018 dla branży przetwórstwa drewna, 12–13 września 2018 r., Poznań

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Poznańskim Parku Naukowo-Technologicznym wraz z Międzynarodowymi Targami Poznańskimi oraz innymi partnerami z sieci Enterprise Europe Network zapraszają przedsiębiorców do wzięcia udziału w spotkaniach kooperacyjnych „B2B Wood Meetings 2018”, które odbędą się podczas targów DREMA 2018.

Spotkania i targi są przeznaczone dla przedsiębiorców i instytucji badawczych działających w następujących branżach:

- przetwórstwo drewna (wyroby i usługi);
- produkcja maszyn i urządzeń oraz narzędzi do obróbki drewna;
- handel materiałami drzewnymi;
- badania naukowe, certyfikacja, usługi projektowe, doradztwo.

Spotkania kooperacyjne to doskonała okazja do poznania potencjalnych partnerów i podwykonawców; 30-minutowe spotkania odbywają się drugiego i trzeciego dnia trwania targów, tzn. 12 i 13 września 2018 r.

Zeszłoroczna edycja targów DREMA 2017 była bardzo udana – zaprezentowało się na niej ponad 380 wystawców, a teren Międzynarodowych Targów Poznańskich odwiedziło łącznie 15 800 uczestników. Tegoroczna edycja zajmie aż 7 pawilonów i teren otwarty, a w targach wezmą udział liderzy rynku z 25 krajów, którzy zaprezentują innowacyjne maszyny, nowoczesne technologie i oryginalne rozwiązania dla przemysłu drzewnego, meblarskiego i stolarskiego.

Warto wspomnieć, że targi DREMA są wymieniane jako jedno z 15 światowych wydarzeń branżowych rekomendowanych do uczestnictwa przez firmy z branży producentów maszyn i urządzeń do obróbki drewna zrzeszonych w stowarzyszeniu EUMABOIS (European Federation of Woodworking Machinery Manufacturers).

Rejestracja na spotkania kooperacyjne jest możliwa do 30 sierpnia 2018 r.

Więcej informacji i rejestracja: <https://b2b-wood-meetings-2018.b2match.io/home>.

Spotkania kooperacyjne „AUTOMECHANIKA 2018”, 13 września 2018 r., Frankfurt nad Menem (Niemcy)

Ośrodek Enterprise Europe Network działający przy Dolnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Szczawinie Zdroju zaprasza do wzięcia udziału w spotkaniach kooperacyjnych „AUTOMECHANIKA 2018”, które stanowią wyjątkową formułę budowania trwałych relacji między przedsiębiorcami,

inicjowania współpracy transgranicznej i pozyskiwania nowych partnerów biznesowych. Spotkania odbędą się w trzecim dniu największych i najważniejszych na świecie targów techniki motoryzacyjnej AUTOMECHANIKA Frankfurt.

Przedsięwzięcie zostanie podzielone na dwie części: spotkania biznesowe i wizyty w firmach.

Dla kogo?

Spotkania kooperacyjne „AUTOMECHANIKA 2018” odbędą się pomiędzy producentami, handlowcami i usługodawcami reprezentującymi następujące gałęzie przemysłu:

- części i komponenty samochodowe,
- systemy i moduły,
- IT w branży samochodowej,
- automatyka samochodowa,
- produkcja i usługi,
- B+R w branży samochodowej.

Oferta organizatorów

Dzięki rejestracji na spotkania kooperacyjne uczestnicy będą mieli szansę na:

- wygodne wyszukanie potencjalnych kontrahentów według branż, jak również według prezentowanych ofert lub zgłaszanego zapotrzebowania,
- umówienie się na osobiste spotkanie,
- dodatkową formę promocji Państwa firmy.

Koszty

Udział w spotkaniach kooperacyjnych jest płatny. Koszt udziału to 50 lub 70 euro (opcja z wizytami studyjnymi). Uczestnicy przedsięwzięcia pokrywają koszty związane z dojazdem i noclegiem oraz bilety wstępu na targi.

Harmonogram

- 11 września 2018 r. – rejestracja i uzupełnianie profili kooperacyjnych
- 30 sierpnia – 11 września 2018 r. – wybór partnerów do spotkań
- 13 września 2018 r. – spotkania kooperacyjne 10:50–15:00
- 14 września 2018 r. – wizyty studyjne w firmach 8:30–15:00

Więcej informacji:

<https://b2b-automechanika.b2match.io/>.

Kontakt

Aleksandra Kucharska
tel.: (74) 64 80 423
e-mail: aleksandra.kucharska@darr.pl

Spotkania biznesowe i technologiczne Food for Change, 20–22 września 2018 r., Turyn (Włochy)

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA zaprasza do wzięcia udziału w spotkaniach biznesowych i technologicznych pn. Food for Change, które odbędą się podczas targów Terra Madre Salone del Gusto.

Podczas wydarzenia przedsiębiorcy, przedstawiciele uniwersytetów i instytutów badawczo-rozwojowych z sektora rolno-spożywczego będą mieli możliwość nawiązania współpracy z zagranicznymi partnerami biznesowymi i reprezentującymi świat nauki.

Dla kogo

Spotkania są przeznaczone dla przedstawicieli firm i innych podmiotów działających w następujących sektorach:

- opakowania ekologiczne,
- zrównoważona produkcja,
- biogospodarka,
- zdrowie,
- cyfrowe łańcuchy wartości,
- rolnictwo wertykalne,
- inteligentna logistyka żywności,
- wzornictwo żywności.

Giełda i spotkania biznesowe

Podczas targów Terra Madre Salone del Gusto będą miały miejsce dwa szczególnie ważne wydarzenia.

1. Technologiczna giełda kooperacyjna

Termin: 20 września 2018 r.

W giełdzie mogą wziąć udział przedsiębiorstwa, uniwersytety, instytuty badawczo-rozwojowe poszukujące lub oferujące nowe technologie w sektorze rolno-spożywczym lub poszukujące partnerów do projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Udział w wydarzeniu jest bezpłatny. Uczestnicy pokrywają koszty podróży i zakwaterowania.

2. Spotkania biznesowe

Termin: 21–22 września 2018 r.

W wydarzeniu mogą wziąć udział wystawcy Salone del Gusto.

Na czym polega giełda?

- Uczestnicy tworzą profil, by określić technologie bądź produkty, które oferują lub których poszukują, oraz wskazują rodzaj oczekiwanej współpracy. Rejestracja odbywa się online i trwa do 16 września 2018 r.
- Dane zarejestrowanych firm bądź instytucji są umieszczane w katalogu dostępnym na stronie internetowej giełdy kooperacyjnej.
- Od 4 czerwca do 16 września 2018 r. z aktualizowanego na bieżąco katalogu online zarejestrowane firmy bądź instytucje dokonują wyboru uczestników, z którymi chciałyby się spotkać podczas giełdy.
- W dniach 20–22 września 2018 r. odbywają się uprzednio zaaranżowane indywidualne spotkania.

Szczegółowe informacje na temat giełdy są dostępne na stronie internetowej wydarzenia.

Kontakt

Justyna Stawecka
e-mail: j.stawecka@wmarr.olsztyn.pl
tel.: 89 512 24 29

Międzynarodowa giełda kooperacyjna przy targach FOR ARCH 2018, 21 września 2018 r., Praga (Czechy)

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości zaprasza do wzięcia udziału w spotkaniach biznesowych, które odbędą się przy okazji targów wystawienicznych FOR ARCH 2018.

Dla kogo?

Targi oraz giełda to wydarzenia skierowane do takich branż jak:

- usługi architektoniczne, projektowe i inżynierskie,
- konstrukcja i materiały budowlane,
- prace montażowo-instalacyjne, instalacje elektryczne,
- murarstwo,
- stolarka,
- baseny i sauny,
- ogrzewanie, konstrukcje kominowe, klimatyzacja,
- transport i logistyka.

Aby uczestniczyć w spotkaniach B2B, przedsiębiorcy powinni zgłosić chęć udziału drogą elektroniczną, poprzez formularz dostępny online. Więcej informacji znajduje się na stronie: forarch2018.talkb2b.net.

Kontakt

Enterprise Europe Network
e-mail: een@kip.kalisz.pl
tel.: (62) 765 60 58

Międzynarodowa giełda kooperacyjna Contact-Contract MSV 2018, 1-2 października 2018 r., Brno (Czechy)

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości zaprasza przedsiębiorców z szeroko rozumianej branży inżynierskiej do wzięcia udziału w giełdzie kooperacyjnej Contact-Contract MSV 2018 zorganizowanej przy okazji 60 edycji wiodących czeskich targów The International Engineering Fair (MSV).

Dla kogo

Wydarzenie jest przeznaczone dla przedsiębiorców reprezentujących następujące branże:

- górnictwo, metalurgia, ceramika, przetwórstwo szkła,
- materiały i elementy do budowy maszyn,
- napędy, hydraulika i pneumatyka, technologia chłodzenia i klimatyzacja,
- energetyka i elektrotechnika,
- elektronika, automatyka i technologia pomiarowa,
- badania, rozwój, transfer technologii,
- maszyny do obróbki metalu i formowania, narzędzia,
- przemysł odlewniczy,
- spawalnictwo,
- technologia powierzchni,
- tworzywa sztuczne, guma, kompozyty,
- inżynieria chemiczna.

Udział w Contact-Contract MSV 2018 to unikalna szansa, aby zwiększyć swoją konkurencyjność oraz zapoznać się z nowymi zagranicznymi rynkami i potencjalnymi partnerami biznesowymi.

Termin

Rejestracja na giełdę kooperacyjną trwa do 25 września 2018 r. i odbywa się za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego dostępnego online na stronie Fundacji Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości.

Koszty

Uczestnictwo w giełdzie kooperacyjnej jest bezpłatne.

Kontakt

Enterprise Europe Network
tel.: (62) 765 60 58
e-mail: een@kip.kalisz.pl

Giełda kooperacyjna podczas Targów DRONETECH 2018, 19-20 października 2018 r., Toruń

Ośrodek Enterprise Europe Network przy Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA zaprasza producentów, dystrybutorów oraz specjalistów zajmujących się tematyką dronów do wzięcia udziału w Międzynarodowej Giełdzie Kooperacyjnej towarzyszącej III edycji Targów DRONETECH.

Targi DRONETECH

Targi DRONETECH to już trzecie w Toruniu międzynarodowe wydarzenie, które łączy naukowców, biznesmenów oraz pasjonatów nowoczesnych technologii bezzałogowych. W programie, oprócz wystawy firm międzynarodowych, zostały także przewidziane konferencje ekspertów w dziedzinie technologii, prawa i bezpieczeństwa oraz socjologii. Szczególną pozycję zajmuje DRONETECH RACE CUP – wyścigi dronów, w których zsynchronizowana współpraca człowieka i maszyny dostarczy niezwykłych emocji.

Aby skorzystać z tej i innych atrakcji targowych, należy dokonać rejestracji poprzez formularz zgłoszeniowy (<http://dronetech-poland.com/>).

Dlaczego warto wziąć udział w Giełdzie Kooperacyjnej?

Giełda Kooperacyjna (spotkania B2B) daje możliwość zaprezentowania swojej oferty produktowej, technologicznej

bądź badawczej nie tylko partnerom krajowym, ale przede wszystkim zagranicznym. Spotkania tego typu często owocują nawiązaniem długotrwałej współpracy o charakterze międzynarodowym.

Giełda Kooperacyjna to idealna platforma do:

- obserwacji rynku oraz zdobywania wiedzy o najnowszych branżowych trendach,
- przedyskutowania porozumień licencyjnych, produkcyjnych i dystrybucyjnych,
- dokonania identyfikacji potencjalnych partnerów do wzmocnienia działań eksportowych.

Koszty

Udział w Giełdzie Kooperacyjnej i Targach DRONETECH 2018 jest BEZPŁATNY! Uczestnicy mają obowiązek wcześniejszego zarejestrowania się.

Proces rejestracji w Giełdzie Kooperacyjnej

Aby wziąć udział w Giełdzie Kooperacyjnej, należy do 12 października 2018 r. zarejestrować firmę za pośrednictwem systemu: <https://dronetech2018.b2match.io/>.

Po utworzeniu konta firmowego należy zalogować się do systemu za pośrednictwem linku otrzymanego na podany wcześniej adres mailowy. Po zalogowaniu należy uzupełnić profil firmowy o propozycję współpracy w zakresie oferty produktu, usługi, projektu badawczego, inwestycji czy zapotrzebowania na konkretny rodzaj porozumienia. Proces rejestracji odbywa się w języku angielskim.

Wybór partnera do rozmów

Od 24 września 2018 r. do 16 października 2018 r. każdy zarejestrowany uczestnik giełdy, którego profil został aktywowany, będzie mógł dokonać wyboru partnera do spotkań. Odbędą się one w dniach 19–20 października 2018 r. Kilka dni przed rozpoczęciem giełdy uczestnicy otrzymają osobisty harmonogram spotkań, który może być zaktualizowany. W planie spotkań zostaną zawarte informacje o czasie, numerze stolika oraz dane firmy, z którą zaaranżowano spotkanie.

Kontakt

Miłosz Warachewicz
tel.: (56) 699 54 80
e-mail: miłosz.warachewicz@tarr.org.pl

Spotkania biznesowe dla branży spożywczej podczas SIAL PARIS 2018, 21-24 października 2018 r., Paryż (Francja)

Targi SIAL PARIS to jedna z najważniejszych międzynarodowych imprez targowo-wystawienniczych dla branży rolno-spożywczej na świecie. Szacuje się, że w targach weźmie udział ponad 7000 firm z ponad 110 krajów. W 21 sektorach wystawienniczych zostaną zaprezentowane wszystkie rodzaje produktów spożywczych, począwszy od składników, poprzez sprzęt, aż po produkty końcowe.

Podczas targów SIAL paryski Ośrodek Enterprise Europe Network Normandie

oraz Paris Ile de France organizują międzynarodowe spotkania biznesowe. Czas trwania jednego spotkania to 45 minut.

Dla kogo?

Organizatorzy zapraszają na spotkania zarówno producentów (dostawców), jak i kupców reprezentujących następujące sektory:

- napoje,
- wyroby piekarskie, makarony,
- przyprawy,
- ciastka, przekąski i słodczyce, dżemy, desery owocowe,
- przetwory owocowo-warzywne,
- produkty mleczne,
- produkty mięsne i drobiowe,
- produkty mrożone,
- produkty regionalne,
- produkty ekologiczne,
- produkty bezglutenowe,

- zdrowa żywność i produkty naturalne,
- produkty posiadające certyfikat halal,
- produkty innowacyjne.

Koszty

Nabywcy (kupujący) biorą udział w spotkaniach bezpłatnie. Dostawcy i producenci ponoszą opłatę w wysokości 200 euro za zaaranżowane spotkanie. Koszty podróży i zakwaterowania wszyscy uczestnicy ponoszą we własnym zakresie.

Termin

Rejestracja na spotkania trwa do 7 października 2018 r.

Kontakt

Firmy z regionu Warmii i Mazur, które chciałyby wziąć udział w spotkaniach biznesowych, zapraszamy do kontaktu: j.stawecka@wmarr.olsztyn.pl

Oferty współpracy

Bułgaria

Bułgarska firma poszukuje dostawców inteligentnych urządzeń domowych (wagi, lustra, instrumenty zabezpieczające itd.) działających w technologii Z-Wave. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem umowy dystrybucyjnej. Numer referencyjny BRBG20180709001

Chińska Republika Ludowa

Chińskie przedsiębiorstwo specjalizujące się w rozwoju, produkcji i sprzedaży precyzyjnych części maszyn i odlewów ciśnieniowych poszukuje europejskich partnerów, którzy dysponują zaawansowaną technologią produkcyjną w tej dziedzinie. Wyroby firmy są stosowane w sprzęcie wysokiej klasy, inteligentnym przemyśle wytwórczym, ruchu szynowym, przemyśle samochodowym i sprzęcie gospodarstwa domowego. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane

nawiązaniem współpracy *joint venture*. Numer referencyjny BRCN20180327001

Chiński sklep internetowy poszukuje europejskich dostawców (Original Equipment Manufacturing, OEM) biżuterii kryształowej. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRCN20180710001

Czechy

Czeska firma organizująca tournée koncertowe dla orkiestr muzycznych poszukuje obiektów noclegowych zlokalizowanych w regionie Europy Środkowej, które mogą przyjmować jednorazowo więcej niż 30 osób. Potencjalny partner powinien zapewniać zakwaterowanie i usługi towarzyszące zgodnie z potrzebami orkiestr muzycznych. Obiekt goszczący orkiestry nie musi znajdować się w centrum miasta, jednak powinien być umiejscowiony w odległości pozwalającej na dojechanie do centrum w ciągu maksymalnie 40 minut. Numer referencyjny BRCZ20170830001

Finlandia

Fińska firma zajmująca się uzdatnianiem wody poszukuje wiarygodnych dostawców surowców chemicznych. Chodzi m.in. o glikol propylenowy, wodę amoniakalną 24,5% itd. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy produkcyjnej lub umowy podwykonawstwa. Numer referencyjny BRFI20170703002

Grecja

Grecka firma opracowała własną stylową kolekcję butów ze skóry. Ich główną cechą są czyste, surowe linie i geometryczne wzory, dodatkowo podkreślone przez intensywne kolory. Przedsiębiorstwo poszukuje producentów, którzy wykonają zamówienie zgodnie ze specyfiką przedstawioną przez grecką firmę. Przewidywane rodzaje współpracy to umowa o podwykonawstwo lub umowa produkcyjna. Numer referencyjny BRGR20180702001

Hiszpania

Hiszpańska firma oferuje usługi dystrybucyjne producentom mrożonych wyrobów cukierniczych i piekarniczych. Przedsiębiorstwo jest również zainteresowane uczestnictwem w opracowaniu nowych produktów. Numer referencyjny BRES20170322001

Holandia

Holenderski projektant odzieży damskiej, takiej jak sukienki, spódnice, bluzki i spodnie, poszukuje partnera produkcyjnego. Potencjalny podwykonawca powinien mieć certyfikat Global Organic Textile Standard (GOTS) lub Ecological Textiles (Ecotex). Przed rozpoczęciem produkcji partner będzie zobowiązany wykonać materiał próbny według specyfikacji dostarczonej przez projektanta. Numer referencyjny BRNL20180530001

Irlandia

Irlandzki projektant luksusowej odzieży dziecięcej poszukuje doświadczonego producenta wysokiej jakości ubrań z bawełny i kaszmiru. Podwykonawca będzie odpowiedzialny za produkcję takich wyrobów, jak suknie, formalne stroje wizytowe, rozpinane swetry itp. Firma jest zainteresowana zawarciem długoterminowej umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRIE20170725001

Niemcy

Niemiecka firma specjalizująca się w handlu surowcami, częściami i wyposażeniem dla przemysłu motoryzacyjnego i AGD poszukuje partnerów, którym oferuje usługi promocji i dystrybucji ich produktów. Przedsiębiorstwo jest szczególnie zainteresowane nawiązaniem współpracy z dostawcami układów wydechowych, stali nierdzewnej, pras hydraulicznych, płyt aluminiowych itd. Produkty, które będą dystrybuowane, powinny spełniać takie normy, jak ISO 14001, ISO 9001, ISO 50001, ISO TS

16949, OHSAS 18001. Numer referencyjny BRDE20170808001

Niemiecka firma specjalizująca się w dystrybucji akcesoriów do pielęgnacji ciała i włosów poszukuje europejskich producentów takich produktów, jak szczotki i grzebienie do włosów, pędzle kosmetyczne oraz narzędzia do masażu. Firma planuje sprzedaż produktów pod marką własną. Numer referencyjny BRDE20180621001

Niemiecka firma produkująca odzież chroniącą przed wysoką temperaturą poszukuje zakładu produkcyjnego wyspecjalizowanego w szyciu rękawic ochronnych. Wyroby mają być wykonane ze skóry (dwoina) i być częściowo aluminiowane. Przedsiębiorstwo jest zainteresowane zawarciem umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRDE20180712001

Niemieckie przedsiębiorstwo zaprojektowało krzesło, które może również służyć jako półka. Jest to wysokiej jakości produkt wykonany z litego drewna (orzech) lub twardego włókna. Krzesło jest zarówno bardzo praktyczne, jak też dekoracyjne. Firma poszukuje partnera, który może produkować krzesła w małych seriach przy użyciu CAD w ramach umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRDE20180628001

Niemieckie MŚP działające w branży budowy maszyn poszukuje dostawców lub podwykonawców, którzy są w stanie wyprodukować małe elementy metalowe zgodnie z dostarczoną specyfikacją i rysunkami technicznymi. Dodatkowo przedsiębiorstwo poszukuje partnerów do montażu instalacji elektrycznych. Firma jest zainteresowana zawarciem umowy o podwykonawstwo oraz umowy produkcyjnej. Numer referencyjny BRDE20180702001

Rumunia

Rumuńska firma specjalizująca się w handlu kwiatami poszukuje dostawców akcesoriów do kwiatów. Przedsiębiorstwo jest szczególnie zainteresowane współpracą z podmiotami oferującymi takie

produkty, jak opakowania dla kwiatów ciętych, wyroby szklane i ceramiczne, stojaki, drewniane lub metalowe pojemniki, elementy dekoracyjne do kompozycji kwiatowych itd. Numer referencyjny BRRO20180628001

Serbia

Serbska firma zajmująca się importem, produkcją, pakowaniem i dostarczaniem przypraw oraz sprzętu gastronomicznego poszukuje dostawcy nowych przypraw, a także partnera, który dostarczy nowatorskie rozwiązania hotelowe i restauracyjne, w tym np. innowacyjny sprzęt i opakowania, ale także rozwiązania redukujące koszty funkcjonowania punktów gastronomicznych oraz hoteli. Preferowana forma współpracy to *joint venture*. Numer referencyjny BRRS20160518001

Wielka Brytania

Brytyjska firma specjalizująca się w projektowaniu i internetowej sprzedaży zestawów do grillowania poszukuje partnera, który wyprodukuje różne akcesoria do grilla według przedstawionego przez przedsiębiorstwo projektu, specyfikacji materiałów i wymiarów. Potencjalni wykonawcy muszą być w stanie wyprodukować wyroby zgodne z normą bezpieczeństwa EN 1860-2013: 1 oraz dostarczyć do 800 sztuk palenisk przenośnych rocznie. Numer referencyjny BRUK20180615001

Włochy

Włoska firma zajmująca się sprzedażą drewnianych opakowań poszukuje dostawców drewna, a także półproduktów z drewna (jodła i sosna). Numer referencyjny BRIT20180518001

Producent win z Palermo (Sycylia) poszukuje małych i średnich dystrybutorów napojów alkoholowych, szczególnie tych z doświadczeniem w sprzedaży wina. Numer referencyjny BRIT20180321001

Więcej ofert współpracy zagranicznej znajdą Państwo w bazie POD na stronie:
www.een.org.pl (zakładka Oferty współpracy).

Międzynarodowa giełda kooperacyjna podczas targów

MEDICA 2018

12-14 listopada 2018 r., Düsseldorf (Niemcy)

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, w ramach realizacji projektu Enterprise Europe Network, zaprasza do wzięcia udziału w giełdzie kooperacyjnej podczas międzynarodowych targów medycznych MEDICA 2018.

Giełda jest przeznaczona dla przedsiębiorców reprezentujących następujące branże:

- ✓ technika laboratoryjna i diagnostyczna;
- ✓ produkty do fizykoterapii;
- ✓ sprzęt elektromedyczny i techniczny;
- ✓ technologie informatyczne i komunikacyjne dla placówek służby zdrowia;
- ✓ wykończenie i wyposażenie pomieszczeń medycznych;
- ✓ *facility management*.

kontakt: agnieszka_promianowska@parp.gov.pl

Więcej informacji na temat giełdy kooperacyjnej: <https://medica2018.b2match.io/home>

Wsparcie dla biznesu w zasięgu ręki